

**УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему
«Моделювання антикризового управління підприємством»

Виконала: здобувач II курсу, групи ЕК-19вм
ОПП з економіки
Спеціальності 051 Економіка
Сальник І.А.
Керівник: Холод О.Г., к.т.н, доцент

**Дніпро
2021**

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Освітній ступінь МАГІСТР

Спеціальність 051 Економіка

Зав. кафедри **ЗАДОЯ А.О.**

Доктор економічних наук, професор

“ _____ ” _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ на кваліфікаційну роботу здобувачу Сальник Ірині Андріївні

1. Тема роботи: «Моделювання антикризового управління підприємством»

2. Керівник роботи: Холод О.Г., к. т. н, доцент.

затверджені наказом від «__» _____ 2020 р., № _____

3. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 15.01.2021 р.

4. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Метою роботи є аналіз моделювання процесів антикризового управління підприємством та розробка моделі для підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД».

5. Зміст роботи (перелік питань, які належить розробити):

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали, посада)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	Холод О.Г., к.т.н, доц., проф. кафедри		
2	Холод О.Г., к.т.н, доц., проф. кафедри		
3	Холод О.Г., к.т.н, доц., проф. кафедри		

7. Дата видачі завдання 25.09.2020

8. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	До 01.09.2020	
2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	До 15.09.2020	
3	Остаточне затвердження теми кваліфікаційної роботи	До 20.09.2020	
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у науково-го керівника	До 25.09.2020	
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	До 15.10.2020	
6	Виконання першого розділу	До 01.11.2020	
7	Збір матеріалів на підприємстві	До 15.11.2020	
8	Виконання другого розділу	До 25.11.2020	
9	Виконання третього розділу	До 20.12.2020	
10	Оформлення висновків і рекомендацій	До 24.12.2020	
11	Написання реферату іноземною мовою (для тих, хто захищає диплом іноземною мовою)	До 10.01.2021	
12	Оформлення роботи, одержання відзиву	До 10.01.2021	
13	Попередній захист кваліфікаційної роботи	До 15.01.2021	
14	Захист кваліфікаційної роботи	21-25.01 2021	

Здобувач

підпис

Сальник І.А.

Керівник кваліфікаційної роботи

підпис

Холод О.Г.

АНОТАЦІЯ

Сальник І.А. Моделювання антикризового управління підприємством

В кваліфікаційній роботі розглянуто теоретико-методичні дослідження антикризового управління компанії «COMFY», здійснена комплексна оцінка фінансового стану підприємства, розроблені рекомендації управління фінансовими ризиками та капіталом. У практичній частині розроблена прогнозна модель для мережі магазинів побутової техніки та електроніки ТОВ «Комфі Трейд». У процесі роботи зроблено висновки та пропозиції щодо вдосконалення антикризового управління компанії. Результати розробок можуть бути використані в практичній діяльності.

Ключові слова: криза, ризик, антикризове управління, фінансова діяльність, прогнозування.

SUMMARY

Salnyk I. A. Modeling of the enterprise anti-crisis management

The paper covers theoretical and methodical researches of COMFY anti-crisis management. In the present work the comprehensive assessment of the enterprise financial condition has been carried out as well as the recommendations for financial risks and capital management have been developed. In the practical part, a predictive model has been developed for the chain of home appliances and electronics stores of TOV COMFY TRADE. In the course of the work, conclusions and proposals have been made to improve the company's crisis management. The results of the qualification work can be used in practical financial activities.

Key words: crisis, risk, anti-crisis management, financial activity, predicting.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1.....	9
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	9
1.1. Кризи, їх класифікації та причини виникнення	9
1.2. Кризовий стан підприємства та його ознаки.....	16
1.3. Система антикризового управління на підприємстві.....	22
РОЗДІЛ 2.....	27
ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»	27
2.1. Характеристика господарської діяльності та внутрішнього середовища підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»	27
2.2. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»	35
2.3. Управління фінансовими ризиками та капіталом ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД».....	46
РОЗДІЛ 3.....	59
НАПЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»	59
3.1. Розробка моделі антикризового управління	59
3.2. Прогнозування загрози фінансової кризи підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД» ..	65
3.3. Розробка моделі прогнозування для підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»	73
3.4. Шляхи удосконалення антикризового управління на підприємстві ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»	81
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	83
ДОДАТКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	92

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлена тим, що економічні реформи в Україні з цілого ряду причин супроводжувалися розвитком кризових явищ в суспільно-політичній та економічній сферах. Низька ефективність виробництва, відсутність дієвих стимулів для подальшого розвитку і підприємницької активності суб'єктів, неадекватний ринковим вимогам механізм управління фінансовою діяльністю, цінові диспропорції і несприятливий вплив зовнішнього середовища стали для більшості підприємств причинами стагнації та банкрутства. Дотепер перед системою управління підприємствами актуалізується проблема впровадження антикризових механізмів, організація яких враховувала б специфіку їхньої діяльності, зокрема, галузеву приналежність, розмір, форму власності тощо. У зв'язку з цим керівники підприємств, менеджери різних рівнів управління повинні проводити антикризову діагностику фінансового стану підприємства з метою уникнення можливого банкрутства, а при загрозі – вжити можливі фінансові заходи щодо оздоровлення підприємства. Тому актуальним завданням сьогодні є розробка підходів до вибору ефективних методів антикризового управління підприємством на підставі комплексної оцінки його економічного стану.

За таких умов важливого значення набуває розробка систем антикризового управління підприємствами, які на основі всебічного аналізу поточного стану підприємства та особливостей його діяльності дозволять запобігти виникненню кризових явищ на підприємстві, розробити методи поліпшення його функціонування, виробити план виведення підприємства з кризового становища.

Над проблемами управління підприємством працювали багато відомих вчених світу: Іріков В.О., Канторович Л.В., Леонтьєв В.В., Немчинов В.С., Треньов В.М., а також провідних вчених України: Бакаєв О.О., Глушков В.М., Костіна Н.І., Ляшенко І.М., Михалевич В.С. та багато інших. Разом з тим, питання цього наукового напрямку, що стосуються антикризового управління підприємством, залишаються ще недостатньо вивченими.

В умовах нестабільної економіки, високої інфляції, нестабільності податкової системи, політичної нестабільності банкрутство підприємств набуває все більшого поширення. У зв'язку з цим стає актуальною задача розробки системи методів ранньої діагностики банкрутства, виявлення чинників, що впливають на кризовий розвиток, прогнозування розвитку підприємства і вироблення ефективних механізмів управління фінансами в умовах кризи. Все це і є змістом антикризового управління.

Метою роботи є проведення комплексного дослідження по наданні конкретних рекомендацій щодо удосконалення антикризового управління підприємством, розробка та розрахунок, прогнозування загрози фінансової кризи підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД».

Об'єкт дослідження – процеси управління підприємством ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД», яке функціонує в умовах внутрішньої кризи та економіки, що трансформується.

Предметом дослідження є розробка системи методів ранньої діагностики банкрутства, виявлення чинників, що впливають на кризовий розвиток ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД».

Відповідно до мети необхідно виконання наступних завдань:

- дослідити теоретико-методичні аспекти фінансової діяльності підприємства;
- надати загальну характеристику господарської діяльності та внутрішнього середовища підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»;
- спрогнозувати загрози фінансової кризи підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»;
- розробити рекомендації щодо удосконалення антикризового управління підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД».

Елементи наукової новизни:

- розроблено власну методику ранньої діагностики банкрутства підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»;
- виявлено напрями удосконалення діяльності підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД».

Практична значущість дослідження полягає в можливості застосування результатів в діяльності об'єкта дослідження з розвитку антикризової діяльності.

Апробація результатів роботи.

Участь у XXIX Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених і студентів «Євроінтеграційний вибір країни та проблеми економіки» (Дніпро, 30 листопада - 1 грудня 2020 р., Університет імені Альфреда Нобеля).

Тези доповіді «Характерні риси сучасної глобалізації» – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. – Т 2. – С. 236.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Кризи, їх класифікації та причини виникнення

В умовах ринкової економіки обов'язково виникають кризові ситуації, як для окремих суб'єктів господарювання, так і для всієї системи взагалі. Часто у відповідь на це сама система генерує та виробляє відповідні механізми, які спочатку перевіряються на практиці, а потім передаються теоретично.

Практика показує, що оздоровлення будь-якого підприємства за допомогою застосування антикризового управління проходить за використанням всіх елементів управлінської системи, це є основною характеристикою українських компаній. Виходячи з поточної ситуації, яка склалася в Україні, основними та найбільшим інтересом, причиною та наслідками появи кризових ситуацій, є також заходи її ліквідації (антикризове управління).

Перш, ніж входити в організацію процесу антикризового управління в умовах кризи, необхідно передати термінологію та розглянути деякі моменти, щодо надійного алгоритму антикризового управління, а також щодо інформаційних систем. Розвиток конкретних аспектів антикризового управління розкрито у роботах багатьох учених-економістів: Короткова Є.М. [1], Василенко В.А., Мірошника І.Є. [6], Максимова О.Б. [30] та ін.

Термін «криза» у словнику Даля визначається як розрив або переворот. Відомі мовознавці Ожегов С.І. та Шведова Н.Ю. термін «криза» пов'язували із протиріччями щодо в розвитку суспільства, хаосу економічного життя та скрутного положення.

На макроекономічному (державному) рівні термін «криза» зазвичай розуміється, як спад кон'юнктури, виробництва, інвестицій, зайнятості. Представники макроекономіки, всесвітньо відомі та визнані науковці та економістів (Шарп У., Кейнс Дж., Брігхем Ю., Гапенські Л., Ван Хорн Дж. та ін.)

у своїх працях пов'язують на макрорівні поняття «криза» із економікою країни та її загальними циклічними коливаннями. Теорії економічних циклів Кейнс Дж. та Кондратьєва М., визначають основні закономірності, частоти та структури циклів.

На мікрорівні (підприємство), на думку Ростоу У., Леві Л., Фішера І., «криза» визначається як порушення у сфері грошово-кредитних відносин на підприємстві. У той же час, як Фомін Я. [49], Захарченко В. [26], Балабанов І. [2] припускають, що термін «криза» відноситься тільки до процесів макроекономічного розвитку, але у масштабах підприємства чи фірми, також існують лише важливі проблеми, які були покликані помилками та непрофесійним управлінням підприємства.

Але ми враховуємо ці позиції роздягали внутрішньо-фірмове управління, то при вирішенні, припустимо, стратегії її розвитку не повинна передбачати та враховувати можливості кризи. З іншої сторони, наслідки, виникнення кризи на макроекономічному рівні – можливо були наслідками неправильного стратегічного розвитку, який обрав уряд. Тобто управління на макроекономічному рівні – є помилковим.

На сьогоднішній день, у багатьох українських компаній – одна проблема, базування на застарілому та вживаному устаткуванні. В результаті чого ми отримуємо – невисоку конкурентоспроможність вітчизняної продукції, якщо порівнювати із-за кордонними аналогами. В економічному плані на мікрорівні «криза» являє собою нестачу фінансових ресурсів для підтримки поточних господарських (виробничих) та фінансових потреб в оборотних коштах [8-10].

Слід зазначити, що криза не обов'язково повинна мати руйнівний характер. Вона може протікати з визначеним ступенем серйозності.

Спалах кризи здатний надати не тільки суб'єктивні, але й ще об'єктивні причини, самою природою соціально-економічної системи. Практика демонструє нам, що кризи не схожі між собою. Але не тільки за своїми причинами та наслідками, а також за своїми основними умовами. Необхідність комплексної класифікації криз пов'язана з диференціацією засобів та методів їх вирішення.

Поки існує типологія та розуміння першопричини кризи, існують способи зменшити її тяжкість, скоротити час та захистити від болісного протікання.

Рис. 1.1. Класифікація криз за структурою відносин у соціально-економічній системі

Класифікаційними ознаками реальної кризи (рис. 1.1.) можна розглянути як її параметри, так і те, що визначають оцінку ситуації, розвиток та вибір оптимальних управлінських рішень. Ризик кризи існує завжди, тому дуже важливо знати саме ознаки кризової ситуації та оцінювати можливості їх вирішення [12].

Основні характеристики кризи диференціюються за:

- типологічною приналежністю;
- масштабом;

- проблематикою;
- гостротою;
- галуззю розвитку;
- причинами;
- можливими наслідками
- та фазами прояву кризи [17].

За масштабами кризи поділяють на загальну та місцеву. Загальні кризи охоплюють всю соціально-економічну систему у цілому, локальні – лише її частину.

Форма кризи може бути також передбачуваною (природною) та несподіваною (випадковою). Передбачувані кризи виникають як фаза розвитку, можуть бути передбачені і можуть бути спричинені об'єктивними причинами накопичення факторів, пов'язаних із кризою. Можливо, знадобиться реструктуризація виробництва та зміна структури інтересів під впливом науково-технічного прогресу. Несподівані кризи часто є наслідком грубої помилки в управлінні, чи будь-яких природних явищ.

Ряд прогнозованих криз є циклічними (якщо тип кризи та її характер відомі та вивчені), вона може виникати регулярно і має відомі стадії свого виникнення та перебігу. Залежно від стадій прояву розрізняють також явні та приховані кризи. Перші помітні і легко впізнавані, другі приховані, відносно непомітні, а отже, найнебезпечніші. Глибокі та гострі кризи часто призводять до руйнування різних структур соціально-економічної системи, вони складні і нерівномірні. Легкі та помірні кризи є більш послідовними, передбачуваними та простішими в управлінні.

У кризових ситуаціях важливу роль відіграє фактор часу, згідно з яким вся група можливих криз поділяється на групи, тривалі та короточасні. Фактор часу відіграє важливу роль у кризових ситуаціях. Тривалі кризи, як правило, болючі та важкі.

Макро- та мікрокризи можна відрізнити від їх проблем. Макрокриза характеризується досить великим обсягом і масштабом проблеми. Мікрокриза охоплює

лише одну проблему або групу проблем. Особливістю кризи є те, що вона, навіть локальна або мікрокриза, як ланцюгова реакція, може поширюватися на всю систему або на всю проблему розвитку, оскільки в системі відбувається органічна взаємодія між усіма елементами, і проблеми не розглядаються окремо.

Рис. 1.2. Причини криз

Причини криз можуть бути різними (рис. 1.2.). Зовнішні причини кризи пов'язані з тенденціями та стратегіями макроекономічного розвитку чи навіть розвитку світової економіки, конкуренції, політичної ситуації в країні. Звичайно ж, всі перераховані вище фактори можуть лежати в основі кризису компанії, але більший вплив на стан компанії надають фактори управління.

Термін «криза» тісно пов'язаний з терміном «ризик», який так чи інакше впливає на методологію розробки будь-якого управлінського рішення. Ризик, з одного боку, є синонімом поняття кризи, а з іншого боку – це ймовірність втрати чи неотримання прибутку порівняно з прогнозованою альтернативою. Визначення ризику залежить від сфери використання.

З точки зору фінансової діяльності підприємства, терміни ризик та криза розглядаються, як дві сусідні фінансові категорії, і тому можна стверджувати, що криза (ризик) – це ймовірність збитків, втрати чи недоотримання прибутку порівняно з прогнозом на певний період чи тощо [4, 6, 12].

В господарській та фінансово-економічній діяльності суб'єкта, як визначено у Фінансовому словнику, під ризиком розуміють «усвідомлену можливість ризику непередбаченої втрати очікуваних прибутків, майна, грошей внаслідок ненавмисних змін економічних умов, несприятливих обставин. Вони вимірюють частоту, ймовірність того, що відбудеться якийсь рівень втрат.

З точки зору фінансової безпеки, передбачається, що ризик є певним чином чимось іншим, ніж мірою фінансової безпеки в бізнесі. Аналіз досвіду та результатів функціонування українських підприємств є основою для виділення таких основних груп факторів ризику [19, 20] підприємницької діяльності, результатом яких є рис. 1.3.

Рис. 1.3. Фактори впливу на ступінь підприємницького ризику

Слід мати на увазі, що: ризик має свої специфічні характеристики, наприклад:

- є конкретним явищем, має вірогідний характер;
- може бути вимірним та оціненим;
- має конкретну форму прояву, пов'язану з певним об'єктом;
- є невід'ємним елементом фінансово-економічних відносин.

Наявність ризику передбачає здійснення антикризової діяльності.

Нове кризове явище не тільки має тенденцію до розширення з кожним новим господарським циклом, але й породжує нові супутні негативні явища, які можуть завдати великої шкоди. Отже, чим раніше антикризові механізми будуть застосовуватися за рахунок нових технічних засобів та інформаційних технологій, тим більше можливостей для значного відновлення та стабілізації компанії. Основним документом системи антикризового управління бізнес-процесами є кризова карта [20, 21, 22] (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Кризова карта

Отже, криза – це переломний момент або переворот. Існують різні типи криз, які можна виявити та запобігти. Вони відрізняються типологічною приналежністю, масштабом, проблематикою, гостротою, галуззю розвитку, причинами, можливими наслідками та фазами прояву кризи. Причини криз можуть бути зовнішніми, внутрішніми, суб'єктивними, об'єктивними, природними, техногенними.

Необхідно знати все про кризи, щоб ефективно впровадити антикризове управління в бізнес.

1.2. Кризовий стан підприємства та його ознаки

Як ми знаємо, стан компанії охарактеризується трьома головними показниками: маркетинговою політикою, рівнем управління та станом засобів виробництва. У країнах з розвинутою ринковою економікою спостерігається криза або «спад» активності виробництва, де один із цих показників не відповідає вимогам та умовам ринку. Також можемо зазначити, що в Україні, беруть за правило, що в умовах кризового виробництва всі показники комплексу погані. Тому на цьому етапі (розвитку вітчизняної економіки) досить важливо визначити термін «корпоративна криза компанії» та визначити основні риси, які лежать в українських економічних умовах. [13, 14]

Загальним проблемам управління бізнес-процесами в період «кризи» присвячені праці Хотомлянського А., Черната Т., Северина А., Любушина М., Ляшев-ва В. [51] та багатьох інших. Відомі вітчизняні економісти Лигоненко Л., [26] Терещенко О. [39] вважають, що термін «криза» є безпосередньою загрозою існуванню компанії.

Загроза «кризи» в компанії має два головних аспекта – зовнішній і внутрішній. Зовнішній аспект має здатність компанії мобілізувати необхідну кількість оборотних коштів для виконання своїх зобов'язань перед кредиторами. А внутрішній аспект полягає у можливості отримати оборотні кошти, необхідні для підприємницької діяльності. Підтримання оборотних коштів на належному рівні здійснюється за рахунок грошових коштів та належних ресурсів компанії [20].

З точки зору стратегічного управління, «кризова ситуація компанії» [22] спричинена втратою концепції бізнесу компанії з метою створення реальної довгострокової конкурентної переваги.

З точки зору маркетингової діяльності, останнім часом термін «кризовий стан підприємства» зазначений посиленням конкуренції та різкою ескалацією

проблем продажу . За цих умов виробники змушені пристосовуватися до вимог ринку і водночас здійснювати регулятивний вплив на формування цих вимог.

З точки зору економічного управління, криза компанії – це нездатність забезпечити фінансову підтримку поточної виробничої діяльності, зменшити ринкову вартість або падіння курсу акції, ще можна зазначити про максимізування ризику неплатоспроможності. Недостатньо коштів для фінансової підтримки поточної діяльності може проявлятися у формі нерівності. [13,14]

Поточна фінансова потреба в оборотних коштах (ПФП) визначається, як сума майбутніх платежів на момент розрахунку формул погашення боргу (включаючи відсотки за ними), а також штрафи та пені (у разі прострочення платежів) за запланований період. Він покривається коштами, прийнятними для кредиторів за змістом та умовами здійснення розрахунків.

Поточна господарська потреба в оборотних коштах (ПГП) – це різниця між сумою виробничих витрат і невиробничими витратами на плановий період, з одного боку, та обсягом виробничих запасів компанії в розмірах, розрахованих в кошторисі, з іншого боку.

Практика фінансового управління використовує три основні характеристики для визначення основної кризи компанії (табл. 1.1.):

Таблиця 1.1

Масштаби кризового стану підприємства і можливі шляхи виходу з нього

Ймовірність банкрутства за результатами оцінки	Масштаб кризового стану підприємства	Спосіб реагування
Можливий	Легка криза	Нормалізація поточної фінансової діяльності
Висока	Тяжка криза	Використання внутрішніх механізмів фінансової стабілізації
Дуже висока	Катастрофа	Пошук ефективних форм санації (можливість ліквідації)

*Складено за даними [21].

Такий аналіз доводить, якщо створити базу даних із типовим сценарієм економічної поведінки в кризовій ситуації, це сприятиме ефективності та підвищенню антикризового управління.

Можна сказати, що визначення масштабів корпоративної кризи дозволяє, таким чином, визначити основний напрямок форм та методів фінансового оздоровлення [21].

У процесі аналізу підприємства його стан може змінюватися в кращу чи гіршу сторону. Якщо стан підприємства знаходиться у другому випадку, ситуація може перерости в кризу. Щоб запобігти погіршення стану підприємства і не допустити банкрутства, за дослідженнями Кожанової Є., Отенко І., необхідно досліджувати причини такого погіршення. Ковальов В. [22], Коюда О. [24], ін. У своїх наукових працях першорядне значення у визначенні кризового стану приділяють закономірностям руху основного капіталу, техніки, інноваційним процесам. Однак це більш класичний підхід до визначення причин кризових явищ на макрорівні і тому може лише частково застосовуватися в сучасних умовах розвитку України як незалежної держави з ринковою економікою.

Криза, в будь-якому виді сфери бізнеса, може призвести до кризи та створення її факторів, які можуть порушити нормальний хід бізнесу, що може призвести до неплатоспроможності, а потім й зовсім до банкрутства. Для запобігання кризовими ситуаціями на підприємстві важливо діагностувати кризові явища в різних сферах своєї діяльності.

При оцінці фінансового стану компанії потрібно вживати певні види заходів, для розуміння оцінки якісного рівня компанії та зробити висновок про стадію/стан її «кризи», платоспроможності або банкрутства відповідно до статті 1 Закону України про платоспроможності боржника або визнання його банкрутом [18]. Для цих цілей Василенко В. [7], Терещенко О. [39] у своїх наукових працях використовують поняття «якість фінансового стану».

Якість фінансового стану – компонентна якісна характеристика компанії, яка вказує на ступінь її платоспроможності на момент аналізу. Дослідники пропонують виміряти якість фінансового стану в своїх наукових публікаціях не

по фінансовій звітності, а лише на основі аналізу угод компаній та порівняння графіка виплат за позиками з календарем.

Для визначення якості фінансового стану компанії економісти Василенко В. [7] та Терещенко О. [39] пропонують використовувати декілька рівнів якості:

- платоспроможне підприємство;
- передкризове підприємство;
- кризове підприємство;
- неплатоспроможне підприємство (після рішення Господарського Суду).

Критерієм віднесення до певного ступеня якості є певні умови (табл. 1.2.).

При виявленні симптомів «кризи», неплатоспроможність – проведені попереднього аналізу. То на даному етапі потрібно вжити низку заходів з врегулювання криз, щоб повернути компанію до платоспроможності. З цією метою проводиться всебічний аналіз якості фінансового стану.

Таблиця 1.2

Критерії ступеня якості фінансового стану підприємства

Умова	Ступінь
графік платежів за борговими зобов'язаннями виконується	платоспроможне
більш половини боргів прострочено до двох місяців від договір-ного терміну	передкризове
більш трьох чвертей боргів прострочено до двох місяців від договір-ного терміну	кризове
хоча б один борг прострочений більш ніж на три місяці	неплатоспроможне

*Складено за даними [18].

З метою вивчення причин кризи Тарасенко Н. та А. Ковальов пропонують провести фінансовий аналіз компанії. Схема аналізу (рис. 1.5.) – це ієрархічна система, що включає різні методи аналізу з використанням механізму експертного судження для пошуку найкращих шляхів вирішення проблем бізнесу в умовах кризи.

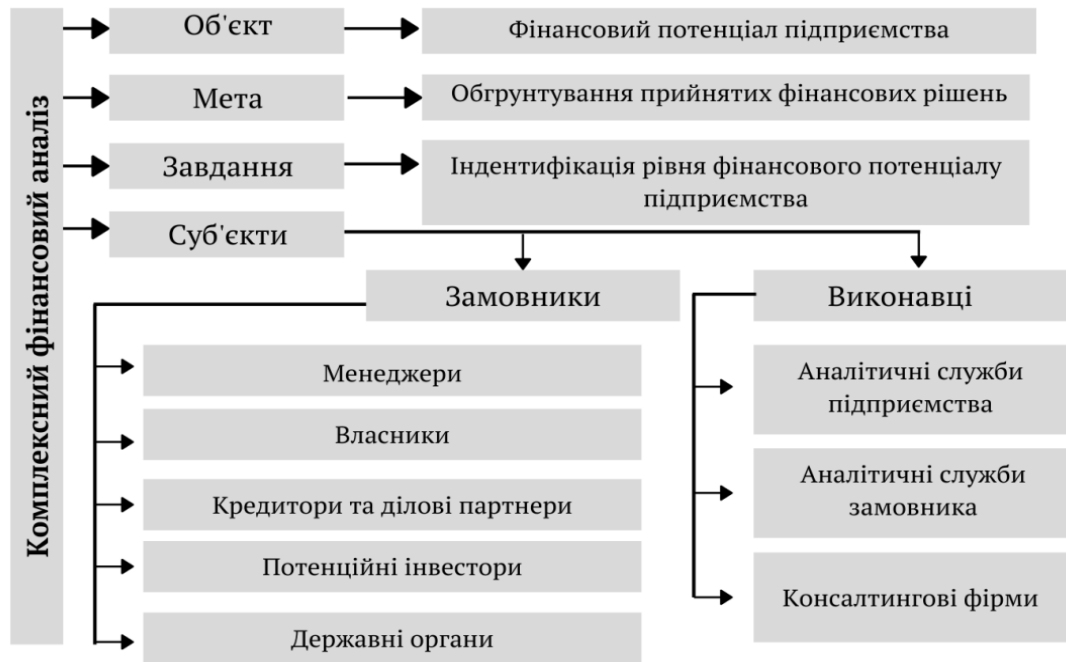

Рис. 1.5. Комплексний аналіз якості фінансового стану

Алгоритм розрахунку та оцінки показників формального аналізу, причини неплатоспроможності компанії запропоновані економістами Джулі Л., Горневой С. [12] (рис. 1.6.). Ключові показники бізнесу використовуються для оцінки фінансового стану, фінансових результатів, а також ефективності витрат та ресурсів.

Рис. 1.6. Алгоритм розрахунку й оцінки формальних показників

Українські економісти Ю. Деренська, В. Копитова та інші пропонують розширити поняття кризи та старатися розмежувати поняття кризи та неплатоспроможності (банкрутства) [47].

Ми маємо знати, що розрізняють різні методи оцінки ризику банкрутства, особливо експрес-діагностика, яка має включати в себе аналіз: платоспроможності, фінансової стійкості, прибутковості та ділової активності компанії.

Сюди входять: моделі для оцінки ризику банкрутства Альтмана [44], чотирьохфакторна модель прогнозування банкрутства Тоффлера Т. [46], модель очікуваної частоти банкрутства, комплексна однокритеріальна оцінка фінансового стану підприємства Бівера У., метод комплексного фінансового аналізу стану підприємства і ризику банкрутства Хотомлянського А. [49].

Українські економісти С. Покропівний, В. Колот, Л. Лігоненко [31], А. Терещенко [21] та інші виділяють три етапи розвитку кризи на підприємстві.

На підставі цих критеріїв можна зробити висновок, що більшість українських компаній перебувають на передовій стадії кризової ситуації, тому існує потреба вдосконалити методи, прийняті у національній теорії та практиці – кризовий стан.

Визначено та обґрунтовано етапи розвитку кризових ситуацій на підприємстві, від яких також залежать зміст, наслідки та заходи, необхідні для їх усунення:

Перший – це падіння прибутку (криза в широкому розумінні). Наслідком цієї фази є погіршення фінансового стану компанії та зменшення ресурсів та резервів розвитку. Вирішенням проблеми може бути як застосування стратегії (перегляд стратегії, корпоративна реструктуризація), так і зміни тактичного управління (зменшення витрат, збільшення продуктивності праці). [21]

Другий – збиткове виробництво. Наслідком є зменшення резервних фондів компанії (якщо такі є, інакше починається третя фаза). Вирішення проблеми є в області застосування управління, воно зазвичай реалізується шляхом реструктуризації бізнесу.

Третій – виснаження або відсутність резервних фондів. Для відшкодування збитків компанія спрямовує частину власних оборотних коштів і, таким чином, переходить на режим зменшеного відтворення. Реструктуризація більше не може бути використана для вирішення проблеми, оскільки немає ресурсів для її проведення. Нам потрібні швидкі дії для стабілізації фінансового стану компанії та пошуку фінансування для реструктуризації, інакше криза вступить у свою четверту фазу.

Четвертий – неплатоспроможність. Компанія досягла цієї критичної межі, коли у неї немає засобів для фінансування навіть обмеженого відтворення та / або для сплати попередніх боргів. Існує ризик зупинки виробництва та / або банкрутства. Потрібні термінові дії для відновлення платоспроможності компанії та підтримання виробничого процесу [21].

Таким чином, термін «кризовий стан» на підприємстві розглядається з різних сторін: з точки зору виробництва, збуту та управління. Загалом можна сказати, що це пряма загроза існуванню компанії. Поява кризового стану компанії характеризується двома аспектами – зовнішнім і внутрішнім. Для виходу компанії з кризи необхідно виявити кризу, визначити якісне фінансове становище компанії, провести фінансовий аналіз компанії та оцінити ризик банкрутства.

1.3. Система антикризового управління на підприємстві

В останнє десятиліття в Україні ефективне використання теоретичних результатів та досвіду західної школи фінансового менеджменту стало практикою об'єктивних економічних труднощів у перехідний період:

- нерозвиненість ринкових механізмів;
- недосконалість нормативної бази;
- слабка інформаційна підтримка інвестиційного процесу;
- фактори(зумовлені загальною нестабільністю економічної та політичної ситуації – які є причинами кризи в Україні).

Зміни в ринковій економіці, а тим більше в окремих її елементах, виробництві та збуті, значне падіння виробництва, яке характеризується як кризова ситуація, не слід розглядати як ринковий збіг. Кризові ситуації, спричинені відсутністю відповідних профілактичних заходів, можуть призвести до надмірних дисбалансів в економіці компанії.

Сьогодні в Україні основи антикризового управління компанії потребують розвитку та вдосконалення в теоретичному та практичному плані. У більшості випадків методи та методи кризового управління механічно перенесені з ринкової економіки для координації та стимулювання ділових процесів у компанії, які важко адаптувати до практичної економічної діяльності без урахування національних умов.

Національні економісти по-різному трактують поняття «антикризове управління». Наприклад, Градова А. [33] визначає його як сукупність форм і методів застосування антикризових процедур до конкретної «компанії-боржника». Отенко І. стверджує, що антикризове управління – це управління, яке включає: запобігання загрози кризи, аналіз її симптомів, заходи щодо зменшення негативних наслідків кризи та його використання як факторів для подальшого розвитку. Характер антикризового управління може бути виражений у певних положеннях (рис. 1.7.).

Основні положення антикризового управління

- кризи можна передбачати, очікувати і викликати;
- до криз можна і необхідно готуватися;
- кризи можна пом'якшувати;
- кризи у визначеній мірі можна прискорювати, випереджати, відсувати;
- управління в умовах кризи вимагає особливих підходів, спеціальних знань, досвіду і мистецтва;
- управління процесами виходу з кризи здатне прискорювати ці процеси і мінімізувати їхні наслідки;
- кризові процеси можуть бути до визначеної межі керованими;
- управління процесами виходу з кризи здатне прискорювати ці процеси і мінімізувати їхні наслідки.

Рис. 1.7. Основні положення антикризового управління

Практично всі автори відзначають так зване «розшарування» понять антикризового і звичайного управління підприємством, пояснюючи це тим, що на сьогоднішній день вже не вистачає звичайного управління підприємством, яке не в повній мірі може визначити небезпеку та періодичність напливу кризи, а також визначення процесу антикризового управління на рівні підприємства.

Балабанов І., Ванькович В. вважають антикризове управління з точки зору фінансових проблем на мікрорівні, тоді як Сайфулін Р., Буряк Г., доводять нам розглянути цілу картину підприємства, та проблеми, які пов'язані не тільки з кризою окремого бізнесу, але і з кризою державних фінансів, економіки в цілому.

Економісти, Терещенко О., Коробов М. та інші звертають увагу лише на провадження у справі про банкрутство в рамках закону «про відновлення платоспроможності або банкрутства боржника» [7], що не дає можливості оцінити всі потенційні заходи з нейтралізації кризи компанії, пов'язані з умовами діяльності України.

Однак аналіз результатів досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених показує, що систематизація основних проблем компанії та механізмів фінансової консолідації не дозволяє оцінити весь спектр потенційних заходів.

Економісти Александрова М., Маслова С., також надали огляд закону, що регулює дії антикризового керуючого при застосуванні процедур банкрутства, та перелічили основні напрями його діяльності, дії антикризового управління.

Ільясов Г., виділяє три послідовні етапи впровадження фінансової стабілізації в компанії в кризовій ситуації.

Короткотермінового усунення некомпетентності, на думку Ільєсова Г., можна досягти шляхом продажу «додаткових» ділових активів. Суть фінансової стабільності, на його думку, полягає в тому, щоб якомога швидше та різкіше скоротити неефективні витрати. А забезпечити довгостроковий фінансовий баланс можливо лише за рахунок збільшення грошових потоків від операційної діяльності.

За словами пана Коробова, «антикризове управління – це управління, при якому конкретне прогнозування кризового ризику, аналіз його симптомів, заходи

щодо зменшення негативних наслідків кризи та використання факторів для подальшого розвитку».

З точки зору Дворецької А. антикризове управління можна визначити у вигляді схеми. Національні економісти не згодні з початком антикризового управління. Александрова М., Маслова С., вважають, що антикризовий процес повинен розпочатися після відкриття провадження у справі про банкрутство. Тому Іллясов Г. стверджує, що антикризове управління слід розпочинати до відкриття провадження у справі про банкрутство, щоб уникнути цього.

Впровадження антикризового управління в українських компаніях впливає на певні підсистеми управління бізнесом (рис. 1.8.) [13]:

Рис. 1.8. Основні підсистеми управління які задіяні у системі антикризового управління підприємством

*Складено за даними [13].

Технічно процес виходу компанії з кризи, запропонований Лігоненком Л., Терещенком О., призначений для використання в українських компаніях. Процес відновлення кризи – це сукупність кроків, спрямованих на поступове поліпшення якості фінансового стану та перехід для компанії з кризової категорії на плато-

спроможну. Це було досягнуто в процесі впровадження для введення неплатоспроможного бізнесу в умовах економіки, що рухається. [14]

Найефективніший спосіб запобігти втратам – це фінансова санація. Слово «санація» походить від латинського «sanare» – одужання, лікування. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», розрізняє поняття «санація» та «досудова санація».

Відповідно до закону, реструктуризація розглядається як система заходів, призначених для провадження у справі про банкрутство з метою запобігання ліквідації боржника та спрямована на поліпшення його фінансового стану та задоволення всіх або частини вимог кредиторів шляхом позики, позики та реструктуризації капіталу та (або) змінити структуру організації та виробництва позичальника [18]. Реабілітація є одним із напрямків антикризового управління. [28]

Визначивши основні причини та наслідки ділової кризи та основні ознаки кризи, ми можемо зробити висновок, що більшість вітчизняних компаній справді перебувають у кризі та потребують антикризового управління.

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

2.1. Характеристика господарської діяльності та внутрішнього середовища підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

«COMFY» – перший мультіканальний ритейлер побутової техніки та електроніки в Україні.

Торгівельну мережу побутової техніки та електроніки «COMFY» її засновник Роніс Станіслав Маркович створив в 2005 році. Спочатку він запропонував власникам «Домотехніка» Сергію Закревському і Сергію Розанову створити єдину компанію.

Але через розбіжності в компаніях їм не судилося злитися в одну структуру. І тоді Роніс С.М. зважився створити власну компанію. І не прогадав, бо 24 грудня 2005 року було відкрито перший магазин під вивіскою «COMFY» у м. Кривий Ріг. А через 4 роки перевантажена боргами «Домотехніка» оголосила про банкрутство.

У 2006 році «COMFY» активно розвиває мережу в центральному та східному регіонах України.

Вже у січні 2007 року ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД» почала співпрацювати з торговою мережею «Побуттехніка» – лідером Донецького і Луганського регіонів. Але незабаром «Побуттехніка» подала ініціативу про злиття двох мереж.

Після злиття у Роніса і партнерів було три варіанти назв нової мережі: «COMFY», «Побуттехніка» або новий бренд (серед них розглядалася торгова марка «Експерт»). Але як показали дослідження, вже на той час «COMFY» – досить пізнаване ім'я, дана торгова марка вже належить до великої частини ринку. Завдяки створенню такого альянсу Роніс і Гуцул отримали можливість остаточно закріпитися в південно-східному регіоні України. Крім того, новостворена мережа побутової техніки отримала статус третього за величиною національного гравця.

В кризові 2008–2009 рр., коли багато хто з ритейлерів вимушені були

скоротити темпи розвитку або навіть піти з ринку, мережа «COMFY» стала найдинамічнішою з точки зору розвитку — приріст кількості магазинів за 2 роки склав майже 65% та найефективнішою з точки зору обороту продажів з кожного м² мережею магазинів побутової техніки та електроніки в Україні.

У 2010 році компанія відмовилася від контрабандної «сірої» техніки. Перехід на торгівлю тільки легально завезеною технікою підтримав також Фокстрот.

У 2011 році ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД» відкрила 15 нових і 50 оновлених магазинів по всій території України.

Одним із найтяжчих років для компанії став 2013 рік, організація зазнала тиску з боку податкової та прокуратури через відмові від контрабандної «сірої» техніки і як результат — несплата хабарів чиновникам.

Після усього що сталося у той рік, зараз побачивши вхід в штаб-квартиру компанії «COMFY» в Дніпрі, важко припустити, що це офіс одного з найбільших в країні продавців побутової техніки та електроніки.

У 2014 році інтернет-магазин comfy.ua входить до десятки найкрупніших онлайн-магазинів українського сегменту інтернету.

Криза 2013-2015 років сильно вдарила по українському ринку техніки та електроніки. Практично всі оператори повідомляли про різке падіння продажів і в штуках, і в доларах. Деяке зростання гривневої виручки пояснювався триразовою девальвацією національної валюти і двозначними показниками інфляції.

У цих умовах практично всім ритейлерам довелося приймати складні і непопулярні рішення, в тому числі закривати магазини, скорочувати персонал, зменшувати площі торгових точок. Всі чотири провідні гравці цього ринку почали проводити реконцепцію своїх об'єктів. На Retail & Development Business Awards - 2017 експертна рада порадив, що краще за всіх з проведенням оновленням магазинів впоралося саме «COMFY»: мережа перемогла в номінації «Реконцепція року в ритейлі».

З весни 2014 року ритейлер знову почав переформатування своїх магазинів — тепер у «COMFY» три формати. Компанія переглянула асортимент і значно

зменшила площі магазинів.

Крім онлайн-магазину в торгових точках з'явилася віртуальна полка, коли можна замовити будь-який товар, якого немає на полиці. Завдяки чому ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД» став першим мультиканального ритейлером в Україні. В результаті реформату, компанія скоротили площу магазинів, при цьому збільшили продажі в середньому на 20%.

Зараз у «COMFY» три робочих формату – флагманський магазин (1500 м²), формат 1000 м² і формат 500 м².

Флагманський – найбільші за площею і широті представленого асортименту магазини. Вони відіграють найбільшу роль в знайомстві покупців з новими і ексклюзивними продуктами. Такі магазини ми відкриваємо в великих містах, флагманських ТЦ.

Формат 1000 м². – магазини, які ідеально збалансовані по площі і наповненню. Дають весь необхідний асортимент, сервіси та комфорт.

Формат 500 м². – ці магазини дають змогу продовжити експансію в містах до 100 000 жителів, де теж затребувані товари і послуги. У цьому форматі вміщується оптимальна матриця, яка необхідна більшості покупців для ознайомлення з товарами та вибору в офлайн. Магазини обладнані зонами видачі онлайн-замовлень і досить сприятливі клієнтам функцією PickUp..

Товариство з обмеженою відповідальністю «Комфі Трейд», створено відповідно до Господарського Кодексу України. Місце розташування товариства – місто Дніпропетровськ.

Товариство є юридичною особою по українському законодавству. Правове положення товариства визначається чинним законодавством, Установчим договором й Уставом.

Товариство має самостійний баланс, розрахунковий, валютний й інший рахунки в банках, діє на основі повного господарського розрахунку, самофінансування й самооплатності.

Компанія не несе відповідальності за зобов'язаннями учасників, держави та державних органів. Учасники несуть відповідальність по зобов'язаннях лише в

межах їхніх вкладів у Статутний фонд. Держава й державні органи не несуть відповідальності по зобов'язаннях товариство.

Компанія була створена для:

- отримання максимально можливого прибутку засновників компанії;
- задоволення потреб промислових підприємств та населення в товарах та послугах;
- розвиток взаємовигідних зовнішньоекономічних зв'язків, торгівлі та науково-технічного співробітництва з іноземними фірмами. [7]

Компанія здійснює наступну діяльність:

- торгівля, торгово-купівельна діяльність як через мережу власних магазинів, так і через оренду у вигляді роздрібної, оптової (дрібної гуртової торгівлі), комісійної торгівлі;
- надання комерційних, фінансових та комерційних, рекламних, транспортних, технічних, технічних, дизайнерських, сервісних, брокерських, лізингових, маркетингових, дилерських, інформаційних послуг підприємствам, установам, організаціям та приватним особам;
- загальне будівництво, ремонт і будівництво, профілактичні роботи широкого профілю;
- надання туристичних, курортних послуг, екскурсій, виставок і торгівлі, оздоровчих, спортивних та фізкультурно-розважальних заходів. [7]

Договори (контракти), пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю підписуються вповноваженими учасниками товариства на підставі положень Уставу.

Для реалізації зазначених видів діяльності товариство має право:

- від свого імені містити договори, здобувати майнові й особисті немайнові права й мати обов'язки, бути позивачем і відповідачем у судах всіх інвестицій, Арбітражному й третейському судах;
- здійснювати відповідно до законодавства володіння, користування й розпорядження своїм майном відповідно до мети своєї діяльності й призначенням майна;
- продавати й передавати, здавати в оренду, надавати безкоштовно в тим-

часове користування іншим підприємствам, організаціям й установам приналежні йому будинку, спорудження, устаткування, транспортні засоби, інвентар, сировина й інші матеріальні цінності, а також списувати їх з балансу;

- надавати у оренду й безплатне користування організаціям, що бере участь у діяльності товариства, і громадянам обчислювальну техніку, засоби зв'язку, інше устаткування й майно, а також надавати їм фінансову допомогу. [10]

Статутний фонд товариства утворений відповідно до положень Установчого договору в розмірі.

У товариство створюється резервний (страховий) фонд, що утвориться шляхом щорічних відрахувань 5% сум чистого прибутку товариства. Відрахування в зазначений фонд тривають доти, поки цей фонд не досягне 25% статутного фонду.

Контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства здійснює державна податкова служба й інші органи державної влади.

Основним джерелом інформації при вивченні економічного стану підприємства є фінансова звітність.

У таблиці 2.1 представлено фінансово-економічні показники роботи підприємства ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки й проведемо порівняльний аналіз на основі фінансової звітності форми №1 «Баланс», форми №2 «Звіт про фінансові результати».

За 2019 рік чистий дохід від реалізації склав 142313 тис. грн., що на 34205 тис. грн., або 32% більше обсягу 2018 року. Це свідчить про те, що підприємство має тенденцію зростання прибутку.

Від усієї господарської діяльності в 2019 році підприємство отримало валовий прибуток на суму 66349 тис. грн.

Якщо порівняти цей результат з результатом минулого року, то можна судити про покращення фінансового стану підприємства, а саме про прибутковість виробництва. [34]

Все це свідчить про конкурентоспроможність продукції підприємства, що пов'язано з невеликими матеріальними витратами на її виробництво, а також про

задовільну роботу відділів збуту та маркетингу.

Собівартість реалізованої продукції збільшилась у 2019 році на 10680 тис. грн., або на 16%, у порівнянні з 2018 роком, це пов'язано з зростанням цін на сівний матеріал, а також на збільшення земельних утідь.

Від всієї діяльності у 2019 році підприємство отримало чистий прибуток на суму 41540 тис. грн., якщо порівняти з 2018 роком, то спостерігається збільшення чистого прибутку на суму 8804 тис. грн., або на 27%.

Середньорічна чисельність персоналу у 2019 році знизилась на 33 особи, у порівнянні з 2018 роком. Але продуктивність праці одного робітника збільшилась протягом двох років на 89 тис. грн., або на 41%, це означає постійне вдосконалення персоналу підприємства економічної діяльності, постійне знаходження можливості працювати краще, виробляти більше якісних благ.

Таблиця 2.1

Основні показники фінансово-економічної діяльності ТОВ «Комфі Трейд»
за 2018-2019 роки

Показники	Од. вим.	2018 р.	2019 р.	Відхилення (+;-)	
				Абсолютне	Відносне
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів)	тис. грн.	108108	142313	34205	32
Собівартість реалізованої продукції (товарів)	тис. грн.	65284	75964	10680	16
Валовий прибуток	тис. грн.	42824	66349	23525	55
Фінансовий результат від операційної діяльності - прибуток (збиток)	тис. грн.	36782	57625	20843	57
Чистий прибуток	тис. грн.	32736	41540	8804	27
Загальна рентабельність реалізованої продукції	%	50	55	5	10
Середньорічна чисельність персоналу	осіб	496	463	-33	-7
Виплати на оплату праці	тис. грн.	9169	12001	2832	31
Фондовіддача	грн.	3,8	3,3	-0,5	-13
Продуктивність праці одного працівника	тис. грн.	218	307	89	41
Загальна вартість активів в т.ч.	тис. грн.	222397	330304	107907	49
Необоротні активи	тис. грн.	36239	71529	35290	97
Оборотні активи	тис. грн.	186083	258724	72599	28

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

На даний час діяльність підприємства орієнтована на розширення зв'язків із зарубіжними партнерами, що дасть змогу за рахунок інвестицій удосконалити фінансовий стан підприємства.

Таблиця 2.2

Рух коштів ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки. (тис. грн.)

Показники	2018		2019	
	надійшло	витрачено	надійшло	витрачено
1. Рух коштів у результаті операційної діяльності	124423	х	109033	х
1.1 Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	21533	х	39296	х
1.2 Прибуток (збиток) від операційної діяльності	29565	х	34370	х
1.3 Кошти від операційної діяльності	27195	х	11789	х
1.4 Чистий рух коштів до надзвичайних подій	23065	х	11789	х
1.5 чистий рух засобів від операційної діяльності	23065	х	11789	х
2. Рух засобів у результаті інвестиційної діяльності	2	63947	31	6907
2.1 Реалізація фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів	х	х	х	х
2.2 Надходження коштів	2	х	31	х
2.3 Придбання фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів	х	х	х	2323
2.4 Інші платежі	х	21317	х	х
2.5 Чистий рух засобів до надзвичайних подій	х	21315	х	2292
2.6 Рух засобів від надзвичайних подій	х	х	х	х
2.7 Чистий рух засобів від інвестиційної діяльності	х	21315	х	2292
3. Рух засобів у результаті фінансової діяльності	29780	40520	2340	36404
3.1 Надходження коштів від розміщення акцій, створення боргових зобов'язань	29481	х	2340	х
3.2 Виплата коштів	х	29182	х	13678
3.3 Чистий рух засобів до надзвичайних подій	х	11338	х	11338
3.4 Рух коштів від надзвичайної діяльності	х	х	х	х
3.5 Чистий рух засобів від фінансової діяльності	299	х	х	11388

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

Фондовіддача знизилась у 2019 році на 0,5 грн., у порівнянні з 2018 роком, або на 13%, це говорить про не ефективне використання основних фондів на підприємстві.

Сума оборотних активів у 2019 році збільшилась на 72641 тис. грн., або на 39%, у порівнянні з 2018 році, це пов'язано з тим, що на підприємстві частина товарів не реалізується.

Формування загального обсягу грошових потоків ТОВ «Комфі Трейд» покажемо у вигляді таблиці 2.2 на основі фінансової звітності форми №3 «Звіт про

рух грошових коштів».

Отже, з наведеної таблиці можна зробити висновок, що валову частину надходжень грошових коштів на підприємстві, як у 2019 року 39296 тис. грн., так і у 2018 року 21533 тис. грн. забезпечено за рахунок прибутку від звичайної діяльності, прибутку від операційної діяльності у 2019 року склав 34370 тис. грн., у 2018 року 29565 тис. грн. Щодо видатків то основну частину видаткових грошових потоків було здійснено у 2018 року у результаті інвестиційної діяльності – 63947 тис. грн., а 2019 за рахунок фінансової діяльності – 36404 тис. грн., придбання необоротних активів у 2019 року – 2323 тис. грн., погашення позик у 2019 року 13678 тис. грн., а у 2018 року 29182 тис. грн.

Щодо структури, то основну частину як надходжень так і витрачання грошових коштів пов'язують із операційною діяльністю ТОВ «Комфі Трейд». (табл. 2.3).

З наведених розрахунків можна зробити висновок, що вхідні грошові потоки мають сталу структуру надходження по відношенню до видів діяльності. Так грошові надходження від операційної діяльності становлять в 2018 – 80%, 2019 – 97%, отже вага надходжень від операційної діяльності в 2019 році зросла на 17%, в той час коли грошові надходження в 2019 році від інвестиційної діяльності в структурі становили лишень 1%, а від фінансової взагалі 2%.

Отже, на ТОВ «Комфі Трейд» головна частка грошових надходжень це надходження від операційної діяльності, що робить підприємство залежним від кон'юнктури на ринку продукції, яку воно виробляє, тому на перспективу потрібно активно діяти також і в інших видах діяльності, збільшуючи надходження та зменшуючи видатки.

Таблиця 2.3

Аналіз структури грошових надходжень ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки. (тис. грн.)

Вид діяльності	Надходження грошових коштів (тис. грн.)		Питома вага, %		Відхилення в структурі
	2018	2019	2018	2019	
Грошові надходження від операційної діяльності	124423	109033	80%	97%	17%

Продовження табл. 2.3

Грошові надходження від інвестиційної діяльності	2	31	0,7	1%	0,3%
Грошові надходження від фінансової діяльності	29780	2340	19,3%	2%	-17,3%
Разом	154205	111404	100	100	

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

Таким чином, результати аналізу основних показників фінансово-економічної діяльності підприємства протягом двох років свідчать про задовільний стан підприємства та його інвестиційну привабливість. Це обумовлено, перш за все, високими показниками рентабельності, удосконаленням основних засобів, достатнім забезпеченням виробництва власними обіговими коштами, конкурентоспроможністю продукції, а також не маючи заборгованості підприємства перед постачальниками та бюджетом.

2.2. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

В роботі для аналізу підприємства було використано розрахунково-аналітичний метод оцінки фінансового стану підприємства за бухгалтерською звітністю. Цей метод базується на розрахунку фінансових коефіцієнтів платоспроможності, стійкості, оборотності та рентабельності.

Для вирішення конкретних завдань аналітичного дослідження застосовуються ряд спеціальних систем і методів аналізу активів, що дозволяють отримати комплексну кількісну оцінку інвестиційної привабливості підприємства на підприємстві як в статиці, так і в динаміці.[5]

Першим етапом аналізу фінансового стану підприємства є вивчення динаміки і структури джерел фінансових ресурсів (див. табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки і структури джерел фінансових ресурсів ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 рр. (тис. грн.)

№ п\п	Джерела фінансових ресурсів	2018		2019		Відхилення	
		Сума	Питома вага, %	Сума	Питома вага, %	+/-	%
1	Усього фінансових ресурсів	225715	100,0	330314	100,0	104599	46,3
2	Власний капітал	134674	59,7	176214	53,3	41540	30,8
2.1	Статутний капітал	186	0,1	186	0,1	0	0,0
2.2	Інший додатковий капітал	1250	0,6	1250	0,4	0	0,0
2.3	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	133238	59,0	174778	52,9	41540	31,2
3	Позиковий капітал	71551	31,7	132788	40,2	61237	85,6
3.1	Довгострокові кредити банків	55605	24,6	110890	33,6	55285	99,4
3.2	Інші довгострокові зобов'язання	495	0,2	798	0,2	303	61,2
3.3	Короткострокові кредити банків	15451	6,8	21100	6,4	5649	36,6
4	Залучений капітал	19490	8,6	21312	6,5	1822	9,3
4.1	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4477	2,0	2248	0,7	-2229	-49,8
4.2	Поточні зобов'язання за розрахунками:		0,0		0,0	0	-
4.3	з одержаних авансів	3962	1,8	1369	0,4	-2593	-65,4
4.4	з бюджетом	76	0,0	84	0,0	8	10,5
4.5	зі страхування	54	0,0	284	0,1	230	425,9
4.6	з оплати праці	120	0,1	416	0,1	296	246,7
4.7	з учасниками	50	0,0	50	0,0	0	0,0
4.8	Інші поточні зобов'язання	10751	4,8	16861	5,1	6110	56,8

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

З даних табл. 2.4 видно, що сума всіх джерел фінансових ресурсів ТОВ «Комфі Трейд» у звітному році збільшилася в порівнянні з 2018 роком на 104599 тис. грн. – з 225715 до 330314 тис. грн., або на 46,3%.

Основний вплив на цю зміну вчинило зростання суми позикових фінансових ресурсів на 85,6% або 61237 тис. грн. Це свідчить про отримання підприємством значної суми довгострокових кредитів банків та кредитів за коротким строками.

У 2019 році на підприємстві за рахунок того, що темп збільшення суми поточних зобов'язань на 1822 тис. грн. (+ 9,3%) менше темпу росту інших елементів капіталу, то треба відмітити скорочення частки залучених коштів до 6,5%.

Збільшення суми власних фінансових ресурсів на 41540 тис. грн. або 30,8% відбулося за рахунок резервування підприємством частки накопленого прибутку.

Дані таблиці свідчать про те, що найбільша питома вага в структурі джерел

фінансових ресурсів ТОВ «Комфі Трейд» займають власні засоби підприємства – 53,3%.

Їхня частка в 2019 році в порівнянні з 2018 роком дещо скоротилося (-6,6%). Це відбулося за рахунок підвищення позикових коштів та іншої кредиторської заборгованості і як наслідок збільшення питомої ваги позикових і залучених фінансових ресурсів.

Зростання розміру залучених коштів негативно впливає на фінансовий стан підприємства і говорить про те, що ТОВ «Комфі Трейд» не докладає зусиль для скорочення заборгованості перед робітниками та службовцями по оплаті праці, перед бюджетом і позабюджетними фондами, по соціальному страхуванню і перед постачальниками і підрядчиками. Також позитивним моментом у складі і структурі фінансових ресурсів підприємства є наявність високої частини власного капіталу.

Більш наочне представлення про фінансові ресурси підприємства за 2018–2019 рр. дає діаграма, представлена на рисунку 2.1.

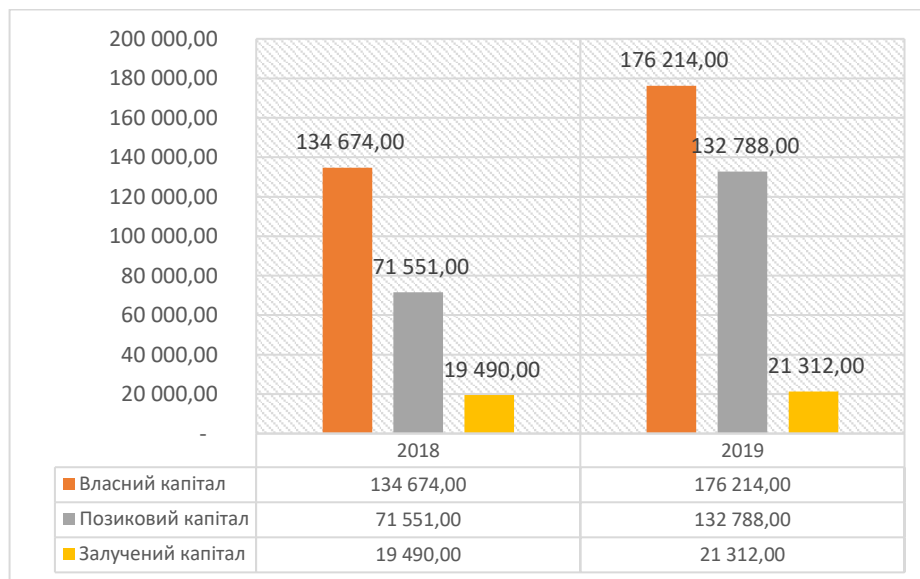

Рис. 2.1. Склад фінансових ресурсів ТОВ «Комфі Трейд» за 2018–2019 рр.

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

На наступному етапі аналізу інвестиційної привабливості розглянемо структуру і динаміку активів ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

Отже, загальна вартість майна підприємства збільшилась на 107907 тис. грн.

В складі майна доля основних засобів та інших необоротних активів у 2019 році збільшилась на 35290 тис. грн., питома вага склала 5,4 % у порівнянні з 2018 роком. В їх складі збільшилась доля основних засобів на 19072 тис. грн., а також фінансові інвестиції на 12753 тис. грн. у 2019 року, це слід розглядати як позитивну тенденцію.

Питома вага необоротних активів в загальному складі майна збільшилась на 5,4%. Оборотні активи за звітний період збільшились на 72641 тис. грн., у порівнянні з 2018 роком, але в загальній сумі майна питома вага склала зменшилась на 5,4%. це позитивна тенденція на підприємстві, оскільки збільшення оборотних активів відбувалося за рахунок таких показників, як виробничі запаси та товари. Це свідчить про те, що виробники користуються попитом. Причиною цього є низька собівартість продукції.

Дебіторська заборгованість має значну питому вагу в складі поточних активів і впливає на фінансовий стан підприємства. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2019 році порівняно з 2018 роком збільшилась на 4848 тис. грн., а також інша дебіторська заборгованість збільшилась на 22599 тис. грн. і питома вага у загальній сумі майна склала 31,3 % у 2019 році. Те що, дебіторська заборгованість збільшилась – не є позитивний показником, бо зростання її завжди свідчить про фінансову нестабільність.

Особливо динамічно змінюються обсяги найбільш ліквідних активів досліджуваного підприємства. У 2018 році залишки грошових коштів у національній валюті становили 74 тис. грн., у 2019 році – 65 тис. грн(зменшились на 9 тис. грн). Наявність великих обсягів оборотних коштів – позитивний аспект у фінансовому стані суб'єкта господарювання, але головним завданням для підтримання нормального стану функціонування є ефективне та раціональне використання наявних ресурсів.

На основі даних таблиці 2.5. зображено динаміку структури активів за 2018-2019 рр.(рис.2.2.)

Таблиця 2.5

Аналіз структури оборотних активів ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

(тис. грн.)

Показники	2018 рік	2019 рік	Відхилення		Питома вага у загальній величині оборотних активів, %	
			Абсолютне	Відносне, %	2018 рік	2019 рік
Запаси і витрати	41975	69956	27981	167	23	27
Розрахунки з дебіторами	136317	178157	41840	131	73	69
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0
Грошові кошти	74	65	-9	88	0,03	0,03
Інші оборотні активи	7717	10546	2829	137	3,97	3,97
Разом оборотних активів	186083	258724	72641	139	100	100

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

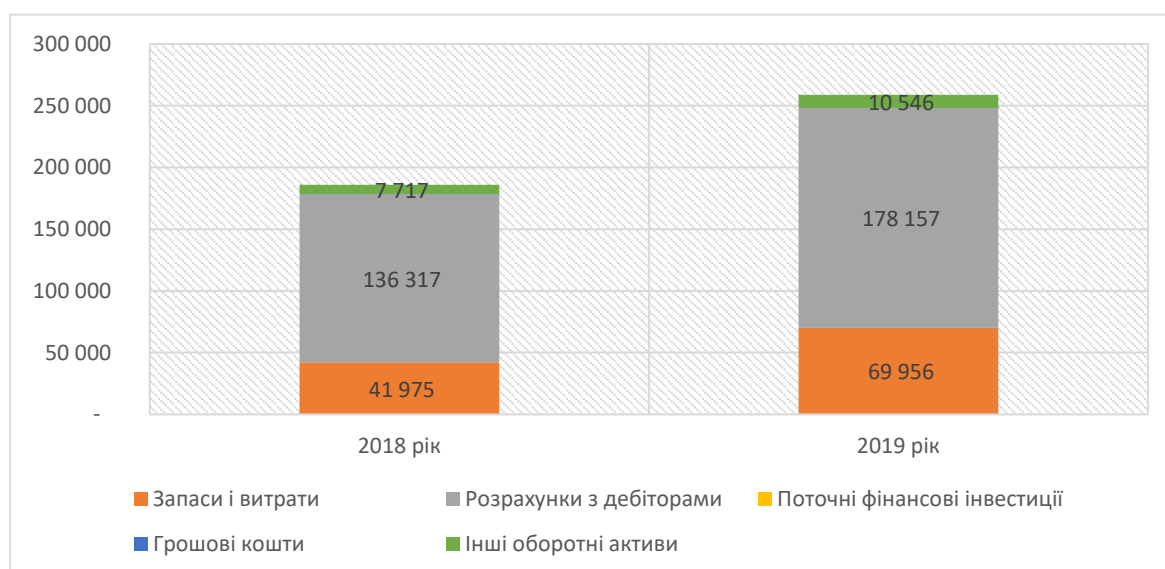

Рис. 2.2. Динаміка структури активів ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 рік.

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Питому вагу у структурі активів займає дебіторська заборгованість і складає у 2018 році 61,3% і у 2019 році – 54% від загальної вартості активів.

Особливу увагу при вивченні стану і структури оборотних активів підприємства приділяють аналізу стану запасів і витрат, аналізу стану розрахунків з дебіторами та аналізу руху грошових коштів.

За різної ефективності використання оборотних коштів зростання запасів в одному випадку може бути оцінено як свідчення розширення обсягів діяльності, а в іншому випадку – як факт зниження ділової активності та відповідного збіль-

шення періоду обороту коштів.

Проведемо аналіз структури й динаміки оборотних активів за 2018-2019 роки, за допомогою фінансової звітності форми №1 «Баланс».

Аналізуючи данні таблиці 2.5, треба сказати, що питому вагу у загальній сумі оборотних активів займають розрахунки з дебіторами, які у 2019 році збільшились на 41480 тис.грн. у порівнянні з 2018 роком і склали 69%. На другому місці запаси і витрати, які також збільшились у 2019 році на 27981 тис. грн. і питома вага склала – 27%.

Грошові кошти знаходяться на останньому місці і складають, як у 2018 так і 2019 році 0,03% питомої ваги у загальній сумі оборотних активів. Це означає, що підприємство ефективно і раціонально використовує фінансові ресурси.

На основі даних таблиці 2.5 зображено динаміку структури оборотних активів за 2018-2019 рр.(рис.2.3)

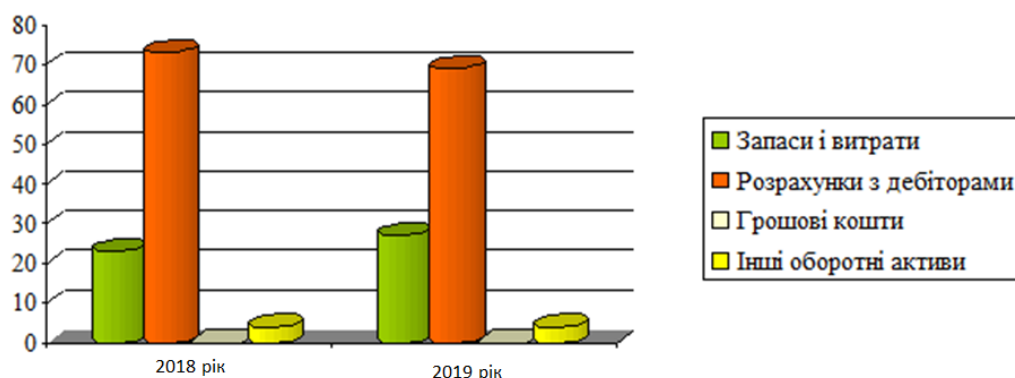

Рис. 2.3. Динаміка структури оборотних активів ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Важлива увага при аналізі поточних активів має приділятися дебіторській заборгованості. При наявності конкуренції та складності збуту підприємства продають її, використовуючи форми послідууючої оплати. Тому дебіторська заборгованість є важливою частиною оборотного капіталу.

Якщо у 2018 року дебіторська заборгованість складала 73%, то у 2019 року цей показник дорівнював 69%, а в загальному підсумку за два роки він збільшився на 41840 тис. грн. Зміни, що відбулись в структурі дебіторської заборгованості,

свідчать про погіршення розрахункової дисципліни в бік погіршення платоспроможності.

Розглянемо порівняльний аналіз динаміки коштів, інвестованих в підприємство та фінансових результатів ТОВ «Комфі Трейд» за період 2017- 2019 рік (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Порівняльний аналіз динаміки коштів інвестованих в підприємство та фінансових результатів ТОВ «Комфі Трейд» за період 2017-2019 роки. (тис.грн)

Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Темпи приросту в 2018 році		Темпи приросту в 2019 році	
				Ланцюгові темпи приросту, %	Базисні темпи приросту, %	Ланцюгові темпи приросту, %	Базисні темпи приросту, %
Виручка від реалізації	110066	129736	183298	17,87	17,87	41,29	66,53
Величина активів підприємства	142948	222397	330304	55,58	55,58	48,52	131,07
Прибуток від реалізації	32475	42824	66349	31,87	31,87	54,93	104,31
Чистий прибуток після оподаткування	39296	32736	41540	-16,69	-16,69	26,89	5,71
Собівартість	-59088	-65284	-75964	10,49	10,49	16,36	28,56

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

На основі даних таблиці 2.6 зображено динаміку коштів інвестованих в підприємство за 2017-2019рр. (рис. 2.4.)

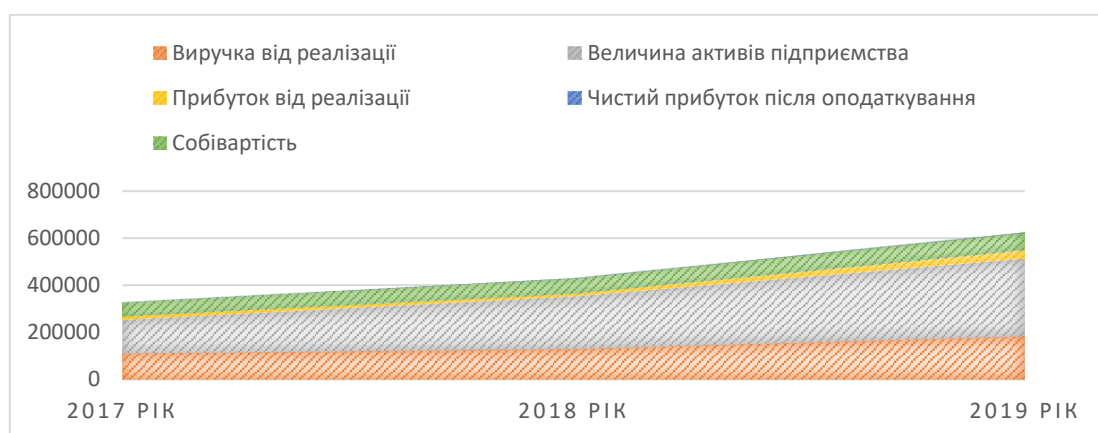

Рис. 2.4. Динаміка коштів інвестованих в підприємство ТОВ «Комфі Трейд» за 2017-2019 роки.

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Порівняльний аналіз динаміки коштів, інвестованих в підприємство та фінансових результатів ТОВ «Комфі Трейд» за 2017 -2019 роки, наведений в табл. 2.4, показує, що:

- сумарний ріст активів балансу на 131,07% призвів до росту обсягу реалізації продукції на 66,53%;
- але собівартість продукції зросла на 28,56%, що, відповідно, призвело до рівня чистого прибутку після оподаткування на 5,71%;

Таким чином, проведений аналіз показує, що зростання обсягів активів ТОВ «Комфі Трейд» має екстенсивний характер, тобто при зростанні обсягів активів – обсяг чистого прибутку підприємства після оподаткування знижується.

Тобто, експлуатація введених нових основних засобів на підприємстві потребує значно вищого рівня технологічних витрат собівартості, ніж раніше експлуатуємо обладнання.

Розглянемо характеристику інвестицій в необоротні активи ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 рік (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Характеристика стану інвестицій в необоротні активи ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 рік.

Показники	2018 рік		2019 рік	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Первісна вартість основних засобів	39846		59432	
Знос основних засобів	17087		26619	
Коефіцієнт зносу		42,8		44,7
Коефіцієнт придатності		57,1		55,2
Залишкова вартість основних засобів	22759		32813	

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

На основі даних таблиці 2.7 зображено динаміку стану інвестицій в необоротні активи ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 рр. (рис. 2.5.)

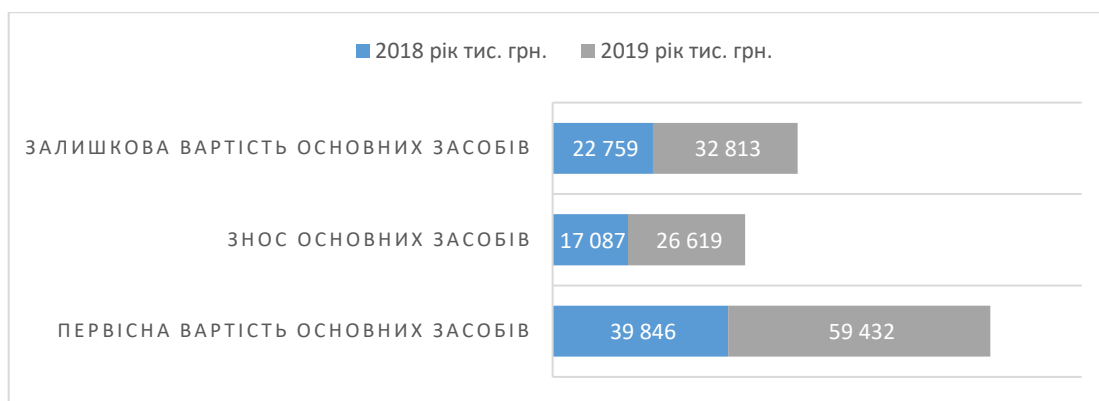

Рис. 2.5. Динаміка стану інвестицій в необоротні активи ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 рр.

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Аналіз характеристики стану інвестицій в необоротні активи, згідно даним, наведеним в таблиці 2.7, показує, що для торгівлі рівень коефіцієнта придатності основних засобів 57,1% у 2018 році та 55,7% у 2019 році, введення нових основних засобів у 2019 році підняло рівень коефіцієнта придатності основних засобів до рівня 44,7%, тобто в підприємстві реалізується програма інвестування в розвиток торгівельних потужностей.

Розрахункові дані підтверджують оптимальне значення коефіцієнта придатності, що свідчить про сприятливу структуру запасів підприємства, про відсутність надлишкових і непотрібних виробничих запасів. Проте на кінець 2018 року відбулось перевищення коефіцієнта придатності.

Наявність дебіторської заборгованості характеризує стан розрахункової дисципліни і суттєво впливає на стійкість фінансового стану підприємства.

До нестабільності фінансового стану підприємства, зростання дебіторської заборгованості призводить недотримання договірної та фінансової дисципліни. У цьому зв'язку до завдань аналізу включаються виявлення розмірів і динаміки невинуватеної заборгованості та причини її виникнення або зростання.

Для проведення аналізу інвестиційної привабливості використовуються фінансова звітність форма №1 «Баланс» ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

Аналіз дебіторської заборгованості проводиться на основі загальної динаміки рівня та складу дебіторської заборгованості і представлена на рисунку 2.6 та в таблиці 2.8.

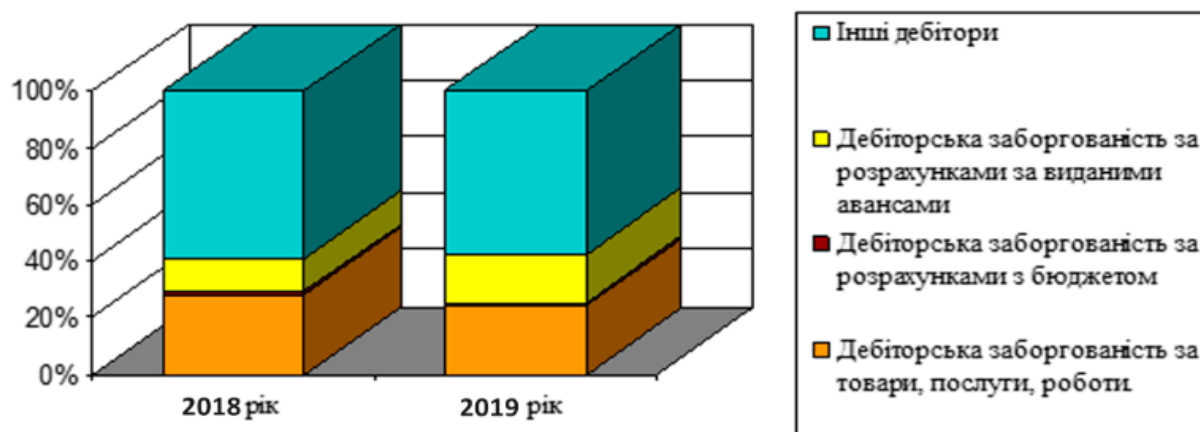

Рис. 2.6. Динаміка рівня складу дебіторської заборгованості ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Таблиця 2.8

Динаміка рівня та складу дебіторської заборгованості
ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

Склад дебіторської заборгованості	2018 рік		2019 рік		Відхилення	
	тис. грн.	%до підсумку	тис. грн.	%до підсумку	Абс.	Віднос.
Дебіторська заборгованість за товари, послуги, роботи.	38342	28,1	43190	24,2	4848	12,6
з бюджетом	1297	0,95	1462	0,82	165	12,7
за виданими авансами	15943	11,7	30171	17	14228	89,2
з іншими дебіторами	80735	59,25	103334	57,98	22599	27,9
Разом	136317	100	178157	100	41840	30,6
% до вартості активів		61,3		53,9		

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

З таблиці 2.8 та рисунка 2.4 видно, що основне збільшення дебіторської заборгованості відбулося щодо розрахунків з іншими дебіторами. Сума неоплачених рахунків з іншими дебіторами збільшилась на 22599 тис. грн. (27,9%). Сума неоплачених рахунків покупцями і замовникам збільшилась на 4848 тис. грн.

(12,6%). Така тенденція показує незалежність підприємства від партнерів.

Від правильного ведення розрахунків з контрагентами залежить інвестиційна привабливість підприємства для нових контрагентів та покупців. Тут слід провести оцінку зворотності дебіторської і кредиторської заборгованості (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Оцінка зворотності дебіторської та кредиторської заборгованості
ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

Показники	Формула розрахунку	2018	2019	Відхилення +(-)
1.Зворотність дебіторської заборгованості, раз	$K_{одз} = \frac{\text{стр.010(ф.2)}}{ДЗ}$	1	1	0
2. Період погашення дебіторської заборгованості, днів	$K_{пдз} = \frac{365}{K_{одз}}$	365	365	0
3. Доля дебіторської заборгованості в загальному об'ємі поточних активів %	$K_{дз} = \frac{ДЗ}{ТА} \cdot 100\%$	58,3	55,4	-2,9
4. Відношення середньої величини дебіторської заборгованості до виручки від реалізації	$K_{вдз} = \frac{ДЗ}{\text{стр.010(ф.2)}}$	1	1	0
5. Зворотність кредиторської заборгованості, раз	$K_{окз} = \frac{\text{стр.010(ф.2)}}{КЗ}$	3,7	4,3	0,6
6. Середній термін погашення кредиторської заборгованості, днів	$K_{пкз} = \frac{365}{K_{окз}}$	98	84	-14
7. Доля кредиторської заборгованості в загальному об'ємі зобов'язань %	$K_{кз} = \frac{КЗ}{ТО} \cdot 100\%$	40,3	28	-12,3
8. Відношення середньої величини кредиторської заборгованості до виручки від реалізації	$K_{вкз} = \frac{КЗ}{\text{стр.010(ф.2)}}$	0,3	0,2	-0,1

*Складено за даними внутрішньої звітності підприємства.

На підставі даних таблиці 2.9 робимо висновок про те, що дебіторська заборгованість складає 55,4 % у 2019 року, а у 2018 року 58,3 %, тобто зменшення на 2,9 % поточних активів. Підприємство збільшило продаж продукції в кредит (на виплат), і період погашення дебіторської заборгованості склав 365 днів. На 1 гривню виручки від реалізації продукції доводиться 1 грн дебіторської заборгованості. Величина кредиторської заборгованості не перевищує поточні зобов'язання і

дорівнює 28 % у 2019 року, а у 2018 40,3 %. До кінця 2019 року швидкість оплати заборгованості збільшилася і термін її погашення знизився до 14 днів.

На 1 гривню виручки від реалізації продукції доводиться 0.20 гривень у 2019 році кредиторської заборгованості, 2018 році 0,30 гривень.

Отже, підприємство ТОВ «Комфі Трейд» має позитивний стан зворотності кредиторської та дебіторської заборгованості, це дає можливість підприємству розраховуватися по своїх боргах, без залучення додаткових джерел фінансування.

По розрахункам проведення аналізу треба зробити висновок, що

- підприємство збільшує об'єм виробничо-господарської діяльності;
- структура активів підприємства достатньо оптимальна, що свідчить про стійкий фінансовий стан;
- за аналізований період спостерігається тенденція рівномірного збільшення величини всіх груп активів.

Таким чином, керівництво звернуло увагу на збільшення виробничих запасів і дебіторської заборгованості, а також особливу увагу звернуло на збільшення товарів, тому що це говорить про те, що товари підприємства користується попитом і не має необхідності шукати нові канали збуту продукції.

2.3. Управління фінансовими ризиками та капіталом ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

Успішна діяльність ТОВ «Комфі Трейд» неможлива без ефективного управління фінансовими ресурсами. Схема функціонування управління фінансами в ТОВ «Комфі Трейд» представлена на малюнку 2.7.

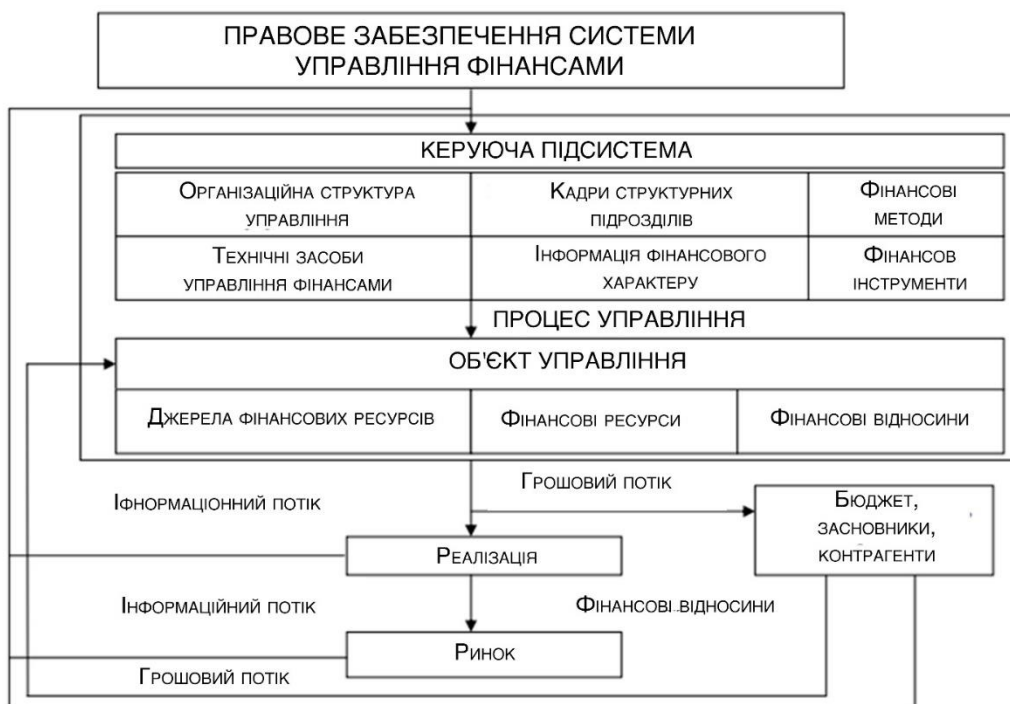

Рис. 2.7. Система управління фінансами в ТОВ «Комфі Трейд».

Організаційно-економічний механізм управління фінансами в ТОВ «Комфі Трейд» вирішує наступні завдання:

- фінансовий аналіз діяльності підприємства;
- розробка і реалізація фінансових планів;
- визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах в обсягах, необхідних для виконання плану економічного і соціального розвитку;
- мобілізація фінансових ресурсів в запланованих обсягах;
- своєчасне і в повному обсязі виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, позабюджетними фондами, працівниками, постачальниками і іншими контрагентами;
- виявлення резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення ефективності господарської діяльності та контроль платоспроможності;
- здійснення контролю над формуванням і ефективним використанням доходів, прибутку і фінансових результатів.

Об'єктами управління в сфері управління фінансами в ТОВ «Комфі Трейд» є:

- фінансові відносини, які виникають між ТОВ «Комфі Трейд» і його засновниками, державою, комерційними структурами, іншими підприємствами і фізичними особами;
- доходи і нагромадження (прибуток) підприємства, їх формування, розподіл і використання;
- фінансові ресурси, джерела їх формування, склад і структура;
- склад і структура, кругообіг капіталу;
- грошові фонди, їх формування і використання;
- грошовий оборот у відтворювальному процесі.

Суб'єктами управління фінансами є його директор, а також персонал структурних підрозділів.

У загальному плані діяльність в сфері управління фінансами в ТОВ «Комфі Трейд» може бути структурована таким чином:

- загальний фінансовий аналіз і планування;
- забезпечення підприємства фінансовими ресурсами (управління джерелами коштів);
- розподіл фінансових ресурсів (інвестиційна політика та управління активами).

В Україні розроблена й діє Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, що затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. Інтегральна оцінка дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за змістом і назвою, одиницями вимірювання, вагомістю та іншими характеристиками чинників фінансового стану.

В ході комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства ви-
значається ефективність використання засобів підприємства, яка характеризується
рядом відносних показників. До даної групи відносяться:

- коефіцієнт оборотності активів;
- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
- коефіцієнт оборотності матеріально-виробничих запасів;
- тривалість операційного циклу;
- коефіцієнт оборотності власного капіталу. [43]

Дані показники 2018 р. характеризують швидкість перетворення визначної
групи засобів у грошову форму, роблячи тим самим безпосередній вплив на пла-
тоспроможність підприємства. Збільшення швидкості обороту засобів свідчить
про збільшення виробничо-технічного потенціалу підприємства. [25. с.105]

Розглянемо запропоновану методику оцінки ефективності використання ак-
тивів підприємства ТОВ «Комфі Трейд», використавши дані фінансової звітності.
(табл.2.10)

Таблиця 2.10

Показники ефективності використання активів підприємства
ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

Показник	Формула для розрахунку	2018 р.	2019 р.
Коефіцієнт оборотності активів	виручка від реалізації/сума активів	0,5	0,4
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	виручка від реалізації/дебіторська заборгованість	1,1	1,05
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість продукції/кредиторська заборгованість	3,2	3,2
Коефіцієнт оборотності запасів	Собівартість продукції/вартість за-пасів	1,7	1,1
Коефіцієнт оборотності власного ка-піталу	Виручка від реалізації/ власний ка-пітал	0,8	0,8

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Таким чином, після проведеного розрахунку можна сказати, що у 2018 році підприємством на одиницю коштів, інвестованих в активи було отримано чистої виручки на 0,5 більше, ніж у 2019 рік; у 2018 році виручка перевищує середню дебіторську заборгованість у 1,1 разів.

У 2018 році коефіцієнт оборотності запасів склав 1,7 – це кількість оборотних коштів, інвестованих у запаси; у 2018 році 0,80 чистої виручки від реалізації продукції припадає на одиницю власного капіталу.

Рентабельність – це показник, що характеризує економічну ефективність. Існує багато коефіцієнтів рентабельності, які використовуються в залежності від характеру оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, що в свою чергу, визначає вибір оціночного показника (прибутку). Це може бути чотири різних показники:

1. Рентабельність активів.
2. Рентабельність власного капіталу.
3. Рентабельність виробничих фондів.
4. Рентабельність реалізованої продукції.

Рентабельність активів показує, скільки прибутку від звичайної діяльності припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи.

Рентабельність власного капіталу показує, скільки припадає чистого прибутку на одиницю власного капіталу.

Рентабельність виробничих фондів показує, скільки припадає чистого прибутку на одиницю вартості виробничих фондів.

Рентабельність реалізованої продукції показує, скільки припадає прибутку від реалізації на одиницю виручки.

Таблиця 2.11

Показники рентабельності підприємства ТОВ «Комфі Трейд»
за 2018-2019 роки.

Показник	Формула для розрахунку	2018 р.	2019 р.
Рентабельність активу	Чистий прибуток/ активи	32736/222397 =15%	41540/330334 =13%
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток/ власний капітал	32736/131230=25%	41540/176214=24%
Рентабельність виробничих фондів	Чистий прибуток/ виробничі фонди	32736 / 56334=58%	41540/ 83384=50%
Рентабельність реалізованої продукції	Прибуток від реалізації/ виручка	36546 /108108=34%	54236 / 142313=38%

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Для оцінки рентабельності не існує абсолютних загальноприйнятих значень тому, що ці показники різко коливаються за галузями. Але ріст показників рентабельності в динаміці є позитивною тенденцією.

Таблиця 2.12

Аналіз показників рентабельності ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 рік

№ п/п	Назва показника	2018 рік	2019 рік
1	Рентабельність активів, %	15	13
2	Рентабельність власного капіталу, %	25	24
3	Рентабельність виробничих фондів, %	58	50
4	Рентабельність реалізованої продукції, %	34	38

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Відповідно до результатів таблиці 2.11. можемо зробити наступні висновки: підприємство є досить рентабельним, тобто порівняно ефективно працює та використовує свої ресурси. Всі показники рентабельності позитивні, що є дуже добре. Спостерігається незначна тенденція їх погіршення у 2019 році. Зниження показника рентабельності активів означає, що на 1 гривню інвестовану в активи, припадає у 2018 році 0,15 гривень чистого прибутку. Рентабельність продажу є задовільною і має тенденцію до збільшення у порівнянні з 2018 роком, тобто підприємство отримує прибуток від продажу. Рентабельність власного капіталу знизилась, тобто на 1 гривню власного капіталу, припадає у 2018 році 0,25 гривень чистого прибутку, а у 2019 році 0,24 гривень.

Наступним етапом ефективності використання активів є ліквідність та платоспроможність підприємства.

Ліквідність господарюючого суб'єкта –це здатність його своєчасно сплачувати свої зобов'язання. Вона являє собою відношення величини заборгованості підприємства і його ліквідних засобів, які при необхідності можуть бути використані як засоби для погашення боргів підприємства.

Оцінити ліквідність господарюючого суб'єкта можна за допомогою коефіцієнтів ліквідності. Особливість даної групи коефіцієнтів полягає у тому, що вони дозволяють визначити, здатність оплатити підприємством свої короткострокові зобов'язання за звітний період. Найбільше важливими показниками даної групи являються наступні:

1. Коефіцієнт загальної (поточної) ліквідності;
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності;
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності;

Проведемо аналіз ліквідності балансу підприємства ТОВ «Комфі Трейд» за 2018- 2019 роки.(табл.2.13)

Таблиця 2.13

Вихідні показники для аналізу ліквідності балансу
ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

АКТИВ	Розрахункове значення		ПАСИВ	Розрахункове значення	
	2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.
1.Найбільше ліквідні активи (А1)	74	65	1.Найбільш швидкі зобов'язання (П1)	19616	21312
2.Швидко реалізуємі активи (А2)	136317	178157	2.Короткострокові зобов'язання (П2)	15451	21100
3.Повільно реалізуємі активи (А3)	49692	80502	3.Довгострокові пасиви (П3)	56100	111678
4.Важко реалізуємі активи (А4)	36239	71529	4.Постійні пасиви (П4)	131230	176214
БАЛАНС	222322	330304	БАЛАНС	222397	330304

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо має наступні показники:

$$A1 \geq П1; A2 \geq П2; A3 \geq П3; A4 \leq П4.$$

Виконання перших трьох нерівностей повинно спричинити виконання четвертої нерівності, яке носить балансуєчий характер, і в той же час воно має глибокий фінансовий сенс – його виконання свідчить о виконанні мінімальної умови фінансової стійкості – наявності у підприємства власних оборотних засобів.

Баланс підприємства вважається ліквідним, якщо має відношення, приведені у таблиці 2.14 у стовпці 1. У останніх стовпцях приведені відношення груп балансу ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

Таблиця 2.14

Оцінка ліквідності балансу ТОВ «Комфі Трейд»

Нормативне відношення груп балансу	2018 рік	2019 рік
$A1 \geq П1$	$74 < 19616$	$65 < 21312$
$A2 \geq П2$	$136317 > 15451$	$178157 > 21100$
$A3 \geq П3$	$49692 < 56100$	$80502 < 111678$
$A4 \leq П4$	$36239 < 131230$	$71529 < 176214$
Характеристика балансу	Баланс не ліквідний	Баланс не ліквідний

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Згідно з проведеними розрахунками можна зробити висновок, що підприємство володіє не ліквідним балансом. Причини такого явища можна виявити, зробивши аналіз ліквідності балансу за допомогою відносних коефіцієнтів.

Перший показник, на який слід звернути увагу – це коефіцієнт загальної платоспроможності. Його економічний зміст полягає в тому, що коефіцієнт показує, яка частина стабільних активів фінансується за рахунок позикових коштів [6].

Коефіцієнт незалежності показує достатність власних коштів для фінансування простого і розширеного виробництва (достатня здатність сплачувати всі рахунки підприємства) [15].

Коефіцієнт фінансування. Економічний зміст цього показника полягає в тому, що він характеризує співвідношення власних і позикових джерел фінансування й показує, чи спроможне підприємство відповідати за своїми обов'язками.

Коефіцієнт залученого капіталу визначає співвідношення залученого та власного капіталу. Він фінансові можливості підприємства в галузі здійснення поточних зобов'язань.

Коефіцієнт покриття інвестицій. Економічний зміст показує, яку частину активу фірма фінансує за рахунок стійких джерел.

Ліквідність балансу визначається як ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких у гроші відповідає терміну погашення зобов'язань [39].

Перший показник цієї групи – загальний коефіцієнт покриття. Він показує, яку частку поточний зобов'язань по кредитах і розрахункам можна погасити шляхом мобілізації всіх обігових коштів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, показує скільки одиниць найбільш ліквідних активів припадає на одиницю термінових боргів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частина короткострокових зобов'язань може бути негайно погашена за рахунок найбільш ліквідних коштів підприємства [24].

Проміжний коефіцієнт покриття показує, яка частина короткострокових зобов'язань може бути погашена за рахунок дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт часткової участі основного капіталу показує долю поза обігових активів у балансі підприємства.

Таблиця 2.15

Розрахунок показників платоспроможності підприємства та ліквідності ТОВ

«Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

Показник	Формула для розрахунку	2018 р.	2019 р.
Коефіцієнт загальної платоспроможності	$\frac{(\text{Обігові кошти} + \text{Запаси})}{(\text{Довгострокові кредити} + \text{Короткострокові кредити})}$	$\frac{(36239 + 41975)}{(56100 + 15451)} = 78214 / 71551 = 1,1$	$141485 / 132778 = 1,1$
Коефіцієнт незалежності	$\frac{\text{Власні джерела фінансування}}{\text{Валюта балансу}}$	$131230 / 222397 = 0,6$	$176214 / 330304 = 0,6$
Коефіцієнт фінансування	$\frac{\text{Власні джерела фінансування}}{(\text{Довгострокові кредити} + \text{Короткострокові кредити})}$	$131230 / (56100 + 15451) = 1,8$	$176214 / 132778 = 1,3$
Коефіцієнт залученого капіталу	$\frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Власний капітал}}$	$19616 / 131230 = 0,2$	$21312 / 176214 = 0,1$
Коефіцієнт покриття інвестицій	$\frac{(\text{Власні кошти} + \text{Довгострокові кредити} + \text{Короткострокові кредити})}{\text{Валюта балансу}}$	$(131230 + 56100) / 222397 = 0,8$	$187892 / 330334 = 0,6$
Загальний коефіцієнт покриття	$\frac{\text{Обігові кошти}}{(\text{Короткострокові кредити} + \text{Розрахунки та інші пасиви})}$	$186038 / 35067 = 5,3$	$258724 / 42412 = 6,1$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{(\text{Поточні активи} - \text{Запаси})}{\text{Поточні пасиви}}$	$(186083 - 41993) / 35067 = 4,1$	$(258724 - 69956) / 42412 = 4,4$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Кошти}}{\text{Поточні пасиви}}$	$74 / 35067 = 0,002$	$65 / 42412 = 0,0015$
Проміжний коефіцієнт покриття	$\frac{\text{Дебіторська заборгованість}}{\text{Короткострокові пасиви}}$	$136317 / 35067 = 3,9$	$178157 / 42412 = 4,2$
Коефіцієнт часткової участі основного капіталу	$\frac{\text{Позаобігові активи}}{\text{Валюта балансу}}$	$36239 / 222397 = 0,2$	$26421 / 142948 = 0,2$

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Для виявлення коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності підприємства ТОВ «Комфі Трейд» ми підставляємо дані в таблицю 2.16.

Таблиця 2.16

Аналіз показників платоспроможності підприємства та ліквідності ТОВ «Комфі Трейд» за 2018-2019 роки.

Найменування коефіцієнтів	2018 р.	2019 р.	Норми
1.Коефіцієнт загальної платоспроможності	1,1	1,1	Більше 1
2.Коефіцієнт незалежності	0,6	0,5	Більше 0,5
3.Коефіцієнт фінансування	1,8	1,3	Більше 1
4.Коефіцієнт залученого капіталу	0,2	0,1	Менше 1
5.Коефіцієнт покриття інвестицій	0,8	0,6	0,85-0,9
6. Загальний коефіцієнт покриття	5,3	6,1	2-2,5
7. Коефіцієнт швидкої ліквідності	4,1	4,4	Більше 1
8. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,002	0,0015	0,2-0,25
9.Проміжний коефіцієнт покриття	3,9	4,2	0,7-0,8
10.Коефіцієнт часткової участі основного капіталу	0,2	0,2	У межах 0,5

*Складено автором за результатами власних досліджень.

Коефіцієнт загальної платоспроможності. Оптимальне значення показника визначається в сполученні з величиною ефекту фінансового важеля й основних балансових пропорцій, але чисельник у нормально працюючому підприємстві повинен бути більше знаменника, тобто коефіцієнт загальної платоспроможності повинний бути більше одиниці. У даному підприємстві цей показник більше одиниці.

Коефіцієнт незалежності. Значення показника за 2018 – 0,6, а 2019 – 0,5 тобто власних коштів достатньо для фінансування простого і розширеного виробництва, тому що вони складають величину, майже половину всього балансу. Оптимальне значення показника – 0,5.

Коефіцієнт фінансування. Оптимальне значення показника більше одиниці. У даному підприємстві коефіцієнт фінансування дорівнює 1,8 у 2018 року, що є зниженням на 0,5 у порівнянні з 2019 роком, але все таке фірма має здатність пок-

риває власними коштами позикові. Можна сказати, що при цьому реалізується принцип самофінансування.

Коефіцієнт залученого капіталу. Значення показника у 2019 року знизилося на 0,1, нижче чим у 2018 року, таке значення є оптимальним для нормально працюючого підприємства. Це означає, що підприємство може покривати власними капіталом поточні зобов'язання.

Коефіцієнт покриття інвестицій. Для ефективного підприємства значення коефіцієнта у 2018 року 0,8, а 2019 року – 0,6, не є оптимальним. Це означає, що цю частину активів фірма не фінансує за рахунок власних коштів, довгострокових та середньострокових кредитів.

Коефіцієнт загального покриття зріс на 0,8. Це позитивна динаміка до зростання, тобто частину поточних зобов'язань по кредитах підприємство може погасити шляхом мобілізації всіх обігових коштів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності. Значення показника 4,4 у 2019 року свідчить про те, що на 1 грн. термінових боргів припадає 4,4 грн. ліквідних активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності. Значення показника свідчить про те, що підприємство не може негайно ліквідувати короткострокову заборгованість.

Проміжний коефіцієнт покриття зріс на 0,3 і свідчить про те що, фірма має здатність розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів.

Коефіцієнт часткової участі основного капіталу. Отже, доля необоротних активів у балансі склала 20%, що не є оптимальним значенням, так як для нормально працюючого підприємства коефіцієнт часткової участі основного капіталу повинен бути – у межах 50%.

Згідно з даними таблиці 2.14, підприємство в змозі забезпечити виконання своїх короткострокових зобов'язань за рахунок обігових засобів і спостерігається тенденція зростання даного показника, це позитивно характеризує фінансовий стан підприємства. Дане ствердження підтверджує показник загальної платоспроможності, який за аналізований період знаходиться в рамках нормативу.

1. Результати аналізу основних показників діяльності підприємства протягом двох років свідчать про задовільне становище підприємства. Це обумовлено,

перш за все, удосконаленням основних засобів, достатнім забезпеченням виробництва власними обіговими коштами, конкурентоспроможністю продукції, а також не маючи заборгованості підприємства перед постачальниками та бюджетом.

2. Таким чином, результати аналізу основних показників фінансово-економічної діяльності підприємства протягом двох років свідчать про задовільне становище підприємства.

3. Отже, загальна вартість майна підприємства збільшилась на 107907 тис. грн. В складі майна доля основних засобів та інших необоротних активів у 2019 році збільшилась на 35290 тис. грн., питома вага склала 5,4 % у порівнянні з 2018 роком.

4. Підприємство ТОВ «Комфі Трейд» є досить рентабельним, тобто порівняно ефективно працює та використовує свої ресурси. Всі показники рентабельності позитивні, що є дуже добре.

5. Після проведеного розрахунків інвестиційної привабливості можна зробити висновки, що у 2018 році підприємством на одиницю коштів, інвестованих в активи було отримано чистої виручки на 0,5 більше, ніж у 2019 рік; у 2018 році виручка перевищує середню дебіторську заборгованість у 1,1 разів; у 2018 році коефіцієнт оборотності запасів склав 1,7 – це кількість оборотних коштів, інвестованих у запаси; у 2018 році 0,80 чистої виручки від реалізації продукції припадає на одиницю власного капіталу.

6. Прийнятий метод розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства, є наочним і придатним для практичного застосування.

Проведені розрахунки інтегрального показника інвестиційної привабливості свідчать про досить високу привабливості ТОВ «Комфі Трейд» для інвесторів. Починаючи з 2018 року, спостерігається тенденція підвищення інвестиційної привабливості.

На розмір інвестиційної привабливості ТОВ «Комфі Трейд» найбільш сильно вплинули показники ліквідності. Вплив на інвестиційну привабливість мають наступні зміни в структурі активів та джерел їх утворення.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

3.1. Розробка моделі антикризового управління

На сьогоднішній день, наслідками економічної кризи на торговельних ринках, особливо гостро ставиться питання про необхідність вдосконалення стратегії розвитку підприємства і підготовки до наступної фази зростання. Тобто, ми використовуємо загальні рекомендації щодо удосконалення стратегії підприємств. Вони мають охоплювати удосконалення всього стратегічного набору, тобто корпоративної, ділової та функціональних стратегій підприємств. Процес виведення підприємства з кризового стану має відбуватися лише організованим та скоординованим чином. Розуміння цих аксіоматичних істин обумовлюється доцільністю визначення основних документів, що повинні розроблятися у процесі антикризового управління підприємством.

В цілому, антикризове управління можна охарактеризувати як вид управління, який дотримується принципів цілеспрямованості, комплексності, корисності, безперервності, ефективності, гнучкості, оперативності, раціональності. Приведені характеристики є тими властивостями, які забезпечують можливість розробки і реалізації актуальної і результативної антикризової програми [11].

Вихід підприємства з кризового стану можливий лише за умови застосування антикризового управління. При цьому під антикризовим слід розуміти управління, в якому поставлено певним чином передбачення небезпеки кризи, аналіз її симптомів, розробка заходів для зниження негативних наслідків кризи і використання її факторів для наступного розвитку. З цієї точки зору антикризовим у певній мірі повинно бути будь-яке управління підприємством. Ми можемо зазначити, що для ефективного функціонування підприємства в загальній системі управління повинна постійно функціонувати система антикризового управління. Лише

за цієї умови можливо своєчасно прогнозувати і попереджати розвиток кризи на підприємстві, що дозволить уникнути банкрутства.

Таким чином, головним завданням антикризового управління є розробка й першочергова реалізація заходів, спрямованих на нейтралізацію найбільш небезпечних чинників, які інтенсивно впливають на завершальне явище, що призводить до кризового стану[25].

Складність проблеми стратегії й тактики антикризового управління полягає в тому, що, з одного боку, стратегічні рішення, спрямовані на запобігання кризи, повинні бути прийняті та реалізовані на ранніх стадіях управління, коли процес руху до кризи ще не набув кумулятивного характеру і тому ще не став незворотним. З іншого боку, рішення, прийняті на ранніх стадіях, базуються на дуже слабких і тому не завжди достовірних сигналах про виникнення несприятливих тенденцій. Тактичні рішення, на відміну від стратегічних, приймаються на основі більш повної і точної інформації, що відбиває актуальний стан системи. Однак часу для докорінної перебудови діяльності системи з метою запобігання кризи або дуже мало, або немає зовсім [37].

Механізм антикризового управління традиційно представляється у вигляді послідовної сукупності етапів [1]:

1. Діагностика поточного стану підприємства, яке потребує антикризового втручання.
2. Обґрунтування мети і завдань антикризового управління, спрямованого на подолання поточної нестабільної ситуації або запобігання її погіршенню у майбутньому.
3. Визначення об'єкта і суб'єкта антикризових втручань, а також часового фактору у вирішенні соціально-економічних проблем.
4. Діагностика ресурсних можливостей об'єкта антикризового управління з метою формування бажаного рівня ефективності господарських рішень.
5. Розроблення і реалізація антикризової програми підприємства, спрямованої на подолання проблем в умовах ресурсних і часових обмежень.

6. Формування пропозицій щодо запобігання кризовим явищам у майбутньому.

За цих умов антикризова програма підприємства є центральною ланкою антикризового управління, яка пов'язує його мету і систему цілей, способи їх досягнення із завданням виходу з нестабільного положення і забезпечення подальшого динамічного розвитку суб'єкта господарювання [36].

Це підтверджується низкою вимог до зазначеного документа, найбільш важливими з яких повинні бути [35]:

- підпорядкованість стратегічним пріоритетам підприємства;
- своєчасність і гнучкість реакції на нові зовнішні і внутрішні чинники, що впливають на результати діяльності суб'єкта господарювання;
- кількісне і якісне вимірювання результатів і параметрів антикризових заходів;
- конкретність змісту для виконавців.

Детальне обґрунтування зазначених аспектів забезпечить вибір і формування стратегічних напрямків розвитку ринкових інноваційних можливостей підприємства, які спроможні забезпечити отримання належних фінансово-економічних результатів для стабілізації становища суб'єкта господарювання. Це, у свою чергу, потребує формування відповідного фінансового підґрунтя за умови невизначеності інноваційного середовища шляхом застосування сценарного підходу до стратегічного планування спроможного формалізувати найбільш імовірні напрямки інноваційного розвитку підприємства в умовах кожного конкурентного ринку збуту інноваційної продукції [30].

Основними документами, які мають розроблятися на підприємстві в рамках антикризового управління є антикризова програма та план антикризових заходів.

Антикризова програма - це спеціальним чином підготовлений внутрішній документ, у якому систематизовано викладається перелік основних заходів, що планується здійснити в межах підприємства, його структурних підрозділів та функціональних служб для досягнення поставленої мети - виведення підприємства з кризового стану [21].

Формування антикризової програми належить до найбільш відповідальних та вагомих питань, оскільки саме обґрунтований вибір антикризових заходів забезпечує виведення підприємства зі стану кризи з найменшими втратами у найкоротші терміни

Антикризова програма розроблюється на підставі проведеного моніторингу внутрішнього та зовнішнього середовища виробничого підприємства, який передбачає:

- здійснення комплексної діагностики результатів господарсько- фінансової діяльності виробничого підприємства, вивчення динаміки найважливіших показників діяльності (обсяг виробництва, доходів, витрат, прибутку, активів та капіталу, а також рентабельності, ліквідності, оборотності, фінансової стійкості підприємства);
- визначення обсягу, структури і періоду погашення зовнішніх фінансових зобов'язань;
- визначення основних причин виникнення та поглиблення кризи розвитку підприємства;
- оцінку масштабу і можливих наслідків подальшого поглиблення кризових явищ і терміну виникнення ситуації банкрутства;
- оцінку внутрішніх можливостей підприємства щодо локалізації та перенесення кризових явищ [11].

Розглянемо деякі підходи до формування програм антикризового управління.

Пропонується формувати програму антикризового управління згідно зі сферами діяльності підприємства, такими як маркетингова політика, управління персоналом, фінансове управління, інвестиційна політика, організаційне управління і операційний менеджмент.

Також вказується, що реалізація антикризової програми потребує узгодження та координації дій всіх перерахованих вище напрямів. Ефективне і одночасне впровадження заходів в рамках цих напрямків дозволить вивести підприємство зі стану кризи та забезпечить його фінансове оздоровлення.

Л. Лігоненко розглядає антикризову програму діяльності як процес прийняття управлінського рішення. Автор пропонує структурну схему гіпотетичної системи формування антикризової програми, яка зображена на рисунку 3.1.

Рис. 3.1. Гіпотетична схема прийняття рішення щодо змісту антикризової програми.

*Складено автором за даними [11].

Для виконання концепції з подолання кризи організаційно пропонується поділ робіт на три етапи:

1. Комплексний аналіз та оцінка стану підприємства; ідентифікація типу кризових явищ та механізмів їх взаємозв'язку.
2. Розробка та виконання першочергових заходів, спрямованих на подолання виявлених кризових явищ.
3. Розробка стратегії з остаточної стабілізації, подолання наслідків криз, перехід до зростання або до ліквідації підприємства.

Виходячи зі встановлених вимог, на рисунку 3.2 наведено орієнтовний формат (структура) антикризової програми.

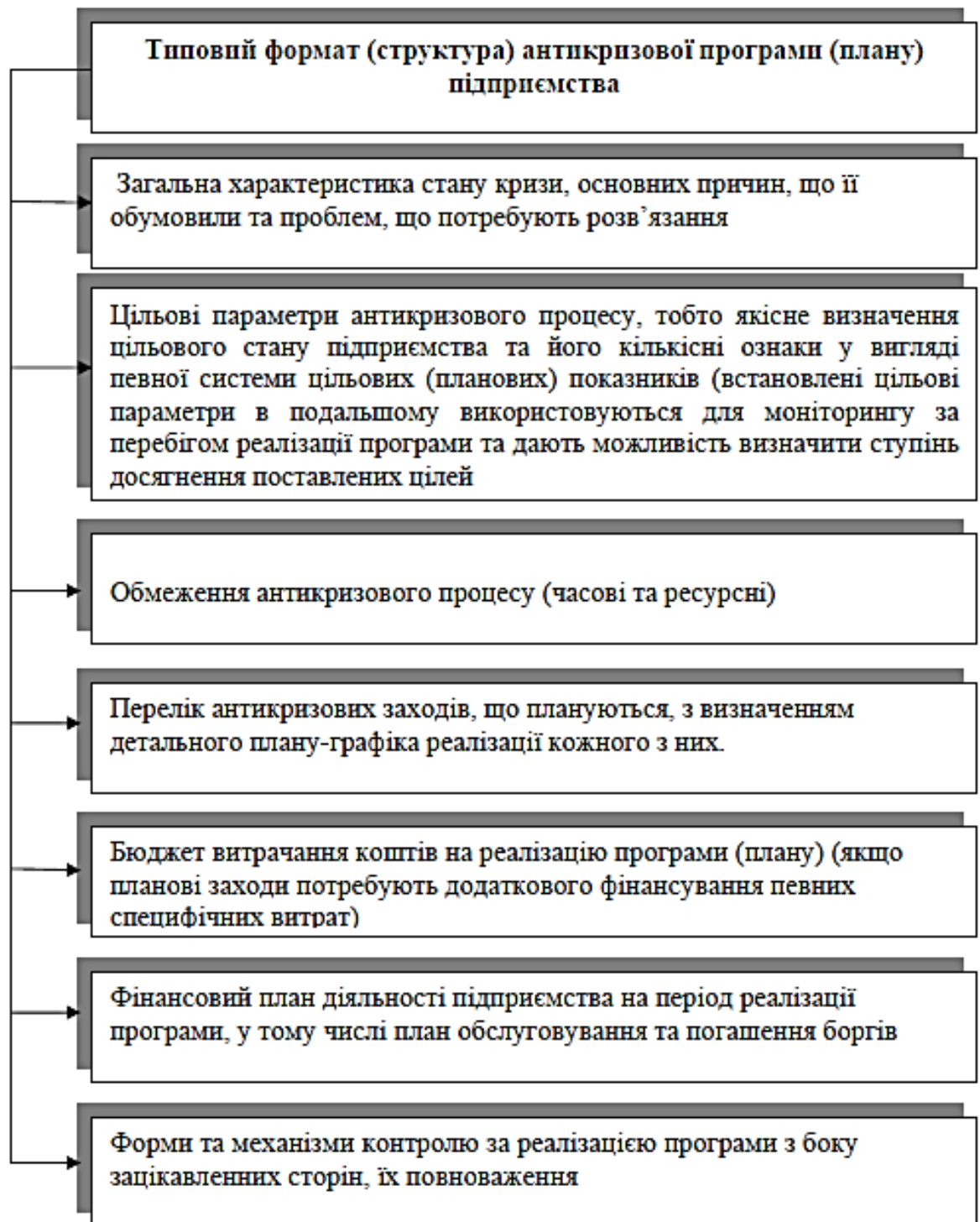

Рис. 3.2. Структура антикризової програми підприємства

*Складено автором за даними [11].

Таким чином, пропонується наступне трактування змісту і складу антикризової програми підприємства з урахуванням особливостей і місця інноваційної складової його антикризової стратегії.

При аналізі фінансової стійкості на підприємстві найпоширенішим методом є коефіцієнтний, при якому розраховуються відносні показники, які дозволяють оцінити взаємозв'язок між певними складовими, а також їх динаміку[49].

Але нормативні значення цих коефіцієнтів залежать від багатьох факторів як внутрішнього, так і зовнішнього середовища.

Тому визначити оптимальне значення певного коефіцієнта для окремого підприємства досить складно.

Одним із недоліків застосування коефіцієнтного методу аналізу фінансової стійкості є складність визначення кінцевих висновків, оскільки загальний результат за різними групами коефіцієнтів може бути неоднорідним [40].

Так, якщо один коефіцієнт відповідає нормативу, то за іншими може спостерігатися зворотна ситуація.

Цей коефіцієнт посилює суб'єктивність аналітика та може схилити його до висновку, що певний параметр є основним або, навпаки, не брати його до уваги.

3.2. Прогнозування загрози фінансової кризи підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

Для дослідження процесу діагностики ймовірності банкрутства та дискримінантного аналізу використані інформаційні матеріали провідних науковців-економістів, а саме монографії і публікації. Серед методів прогнозування банкрутства використано модель «Z-рахунку» Е. Альтмана, модель Спрінгейта, модель Ліса, модель Терещенка О.О., модель Матвійчука А.В та російська R-модель, а також загальнонаукові методи дослідження.

Методами дослідження є порівняльний аналіз, системний підхід до формування системи запобігання банкрутству, статистичні та аналітичні методи збору й оцінювання інформації. У процесі аналізу підбирається певна система показників, дослідивши значення яких можна віднести підприємство до того чи іншого класу та з високим рівнем ймовірності спрогнозувати його майбутній фінансовий стан [49].

Здійснення комплексної оцінки застосування дискримінантного аналізу на основі прогнозування фінансового стану підприємства доцільно здійснювати на конкретному прикладі. В даному випадку це буде публічне акціонерне товариство «Комфі Трейд».

Отже, розглянемо зарубіжні та вітчизняні моделі передбачення банкрутства. Українські підприємства можуть застосовувати тест, який запропоновано Е. Альтманом у 1983 році для підприємства, акції яких не котируються на біржі:

$$Z = 0,717 X_1 + 0,847 X_2 + 3,107 X_3 + 0,42 X_4 + 0,995 X_5, \quad (3.1)$$

де X_1 – власний оборотний капітал / загальна вартість активів;

X_2 – нерозподілений прибуток / загальна вартість активів;

X_3 – прибуток до виплати процентів / загальна вартість активів;

X_4 – балансова вартість власного капіталу / позиковий капітал;

X_5 – чиста виручка / загальна вартість активів.

$Z < 1,23$ – дуже висока ймовірність банкрутства у найближчі 2–3 роки;

$Z > 1,23$ – ймовірність банкрутства дуже низька.

Модель АЛЬТМАНА	
Фактор	Розрахункове значення
X_1	0,78
X_2	0,53
X_3	0,20
X_4	2,89
X_5	0,55
Величина Z_5^*	$=0,717 \cdot C5 + 0,847 \cdot C6 + 3,107 \cdot C7 + 0,42 \cdot C8 + 0,998 \cdot C9$

Рис. 3.4. Розрахунок за моделлю Е. Альтмана для ТОВ «Комфі Трейд»

*Розраховано автором за результатами власних досліджень.

Для підприємства «Комфі Трейд» отримано такі дані:

$Z = 0,717 \cdot 0,78 + 0,847 \cdot 0,53 + 3,107 \cdot 0,2 + 0,42 \cdot 2,89 + 0,998 \cdot 0,55 = 3,40$, отже $Z > 1,23$, що означає низьку ймовірність банкрутства.

Модель Спрінгейта має вигляд:

$$Z = 1,03 A + 3,07 B + 0,66 C + 0,4 D, \quad (3.2)$$

де А – робочий капітал / загальна вартість активів;

В – прибуток до сплати відсотків та процентів / загальна вартість активів;

С – прибуток до сплати податків / короткострокові зобов'язання;

D – обсяг продажу / загальна вартість активів.

Вірогідність банкрутства підприємства моделі оцінюється такими значеннями

Z: - менше ніж 0 – напівбанкрут;

- від 0 до 1 – загрожує банкрутство, якщо не здійснити санацію;

- від 1 до 2 – фінансова стійкість порушилась, але за умови переходу на антикризове управління банкрутство не загрожує;

- понад 2 – вважається фінансово стійким, банкрутство не загрожує.

Модель Спрінгейта	
Фактор	Розрахункове значення
X ₁	0,40
X ₂	0,20
X ₃	11,75
X ₄	0,45
Величина Z4*	=1,03*C16+3,07*C17+0,66*C18+0,4*C19

Рис. 3.5. Розрахунок за моделлю Спрінгейта для ТОВ «Комфі Трейд»

*Розраховано автором за результатами власних досліджень.

Розрахувавши всі необхідні складові на основі фінансової звітності підприємства «Комфі Трейд», маємо такі дані:

$$Z = 1,03 \cdot 0,4 + 3,07 \cdot 0,2 + 0,66 \cdot 11,75 + 0,4 \cdot 0,45 = 0,89,$$

це свідчить про те, що підприємству не загрожує банкрутство.

Модель Ліса для оцінки фінансового стану оцінює схильність підприємства до банкрутства на основі показників ділової активності та рентабельності. Модель Ліса має вигляд:

$$Z = 0,063 A + 0,092 B + 0,057 C + 0,001 D, \quad (3.3)$$

де, А – оборотні активи / загальна вартість активів;

В – операційний прибуток / загальна вартість активів;

С – нерозподілений прибуток / загальна вартість активів;

D – власний капітал / позиковий капітал.

Z нижче за 0,037 – висока загроза банкрутства.

Модель Ліса	
Фактор	Розрахункове значення
X ₁	0,78
X ₂	0,33
X ₃	0,53
X ₄	1,33
Величина Z4*	=0,063*C25+0,092*C26+0,057*C27+0,001*C28

Рис. 3.6. Розрахунок за моделлю Ліса для ТОВ «Комфі Трейд»

*Розраховано автором за результатами власних досліджень.

Для підприємства «Комфі Трейд» отримано такі дані:

$$Z = 0,063 * 0,78 + 0,092 * 0,33 + 0,057 * 0,53 + 0,001 * 0,11 = 0,11.$$

Даний показник не є нижчим за 0,037, означає що загрози банкрутства немає.

У вищеподаних моделях під час визначення банкрутства орієнтація на фактори ділової активності та рентабельності не завжди виправдана, оскільки збиткове підприємство не означає банкрутство.

Також варто зазначити, що дані моделі склалися на основі фінансового стану зарубіжних підприємств і тому не є адаптованими до фінансової ситуації на українських підприємствах.

Для наших підприємств більше підходять такі моделі як Терещенка О.О., Матвійчука А.В та російська R-модель (R-модель прогнозу ризику банкрутства).

Досить поширеною в Україні є діагностика банкрутства підприємства за моделлю Терещенка О.О. Ця модель О.О. Терещенка визначається за формулою:

$$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6, \quad (3.4)$$

де X₁ – відношення грошових надходжень до зобов'язань;

X₂ – відношення валюти балансу до зобов'язань;

X₃ – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;

X₄ – відношення прибутку до виручки;

X5 – відношення виробничих запасів до виручки;

X6 – відношення виручки до основного капіталу.

Коли $Z > 2$ – банкрутство не загрожує,

$1 < Z < 2$ – фінансова стійкість порушена,

$0 < Z < 1$ – існує загроза банкрутства.

Модель Терещенко	
Фактор	Розрахункове значення
X ₁	0,04
X ₂	3,25
X ₃	0,01
X ₄	0,06
X ₅	0,02
X ₆	8,00
Величина Z6*	$=1,5 \cdot C34 + 0,08 \cdot C35 + 10 \cdot C36 + 5 \cdot C37 + 0,3 \cdot C38 + 0,1 \cdot$
Оцінка ймовірності банкрутства	C39

Рис. 3.7. Розрахунок за моделлю Терещенка О.О для ТОВ «Комфі Трейд»

*Розраховано автором за результатами власних досліджень.

Для підприємства «Комфі Трейд» маємо такі дані: $Z = 1,5 \cdot 0,04 + 0,08 \cdot 3,25 + 10 \cdot 0,01 + 5 \cdot 0,06 + 0,3 \cdot 0,02 + 0,1 \cdot 8 = 1,56$. Отже, $1 < Z < 2$, що означає порушення фінансової стійкості.

Методика розрахунку моделі ще одного українського економіста Матвійчука А.В. подана у формулі:

$$Z = 0,033X_1 + 0,268X_2 + 0,045X_3 - 0,018X_4 - 0,004X_5 - 0,015X_6 + 0,702X_7, \quad (3.5)$$

де X₁ – коефіцієнт мобільності активів;

X₂ – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;

X₃ – коефіцієнт оборотності власного капіталу;

X₄ – коефіцієнт окупності активів;

X₅ – коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами;

X₆ – коефіцієнт концентрації залученого капіталу;

X₇ – коефіцієнт покриття боргів власним капіталом.

Якщо при застосуванні даної моделі для оцінки фінансового стану ми отримуємо значення Z , яке більше від 1,104, то це свідчить про задовільний фінансовий стан підприємства та низьку ймовірність його банкрутства. І чим вище значення Z , тим стійкішим є становище компанії. Якщо ж значення Z для підприємства виявилося меншим від 1,104, то виникає загроза фінансової кризи.

З подальшим зменшенням показника Z імовірність банкрутства аналізованого підприємства збільшується.

Модель Матвійчука	
Фактор	Розрахункове значення
X_1	3,62
X_2	33,79
X_3	1,04
X_4	2,32
X_5	0,73
X_6	0,14
X_7	1,33
Величина Z_7^*	$=0,033 \cdot C_{45} + 0,268 \cdot C_{46} + 0,045 \cdot C_{47} - 0,018 \cdot C_{48} - 0,0004 \cdot C_{49} - 0,015 \cdot C_{50} + 0,702 \cdot C_{51}$
Оцінка ймовірності банкрутства	

Рис. 3.8. Розрахунок за моделлю Матвійчука А.В. для ТОВ «Комфі Трейд»

*Розраховано автором за результатами власних досліджень.

Для підприємства «Комфі Трейд» отримано такі дані:

$$Z = 0,033 \cdot 3,62 + 0,268 \cdot 33,79 + 0,045 \cdot 1,04 - 0,018 \cdot 2,32 - 0,0004 \cdot 0,73 - 0,015 \cdot 0,14 + 0,702 \cdot 1,33 = 10,11.$$

Даний показник свідчить про задовільний стан підприємства, оскільки $Z > 1,104$.

Російські вчені Іркутської економічної академії пропонують для прогнозування ризику банкрутства R-модель, яка має наступний вигляд:

$$R = 0,38K_1 + K_2 + 0,054K_3 + 0,63K_4, \quad (3.6)$$

де K_1 – відношення оборотного капіталу до середньорічної суми активів;

K_2 – відношення чистого прибутку до середньорічної суми власного капіталу.

K_3 – відношення виручки до середньорічної суми активів;

K4 – відношення чистого прибутку до сукупних затрат.

Якщо $R = 0$ – імовірність банкрутства максимальна (90–100%), 0–0,18 – висока (60–80%), 0,18–0,32 – середня (35–50%), 0,32–0,42 – низька (15–20%), більше ніж 0,42 – мінімальна (до 10%).

Модель Іркутської академії	
Фактор	Розрахункове значення
X_1	1,01
X_2	0,03
X_3	0,60
X_4	0,53
Величина Z_4^*	$=0,38 \cdot C57 + C58 + 0,054 \cdot C59 + 0,63 \cdot C60$

Рис. 3.9. Розрахунок за моделлю Іркутської економічної академії для ТОВ «Комфі Трейд»

*Розраховано автором за результатами власних досліджень.

Для підприємства «Комфі Трейд» отримано наступні дані:

$$R = 0,38 \cdot 1,01 + 0,03 + 0,054 \cdot 0,6 + 0,63 \cdot 0,53 = 0,78, \text{ отже } R < 0,42,$$

що означає мінімальну ймовірність банкрутства, а саме до 10%.

Отже, у таблиці 3.2 представлений розрахунок розглянутих вище моделей діагностики кризового стану для ТОВ «Комфі Трейд».

Таблиця 3.2

Діагностика кризового стану підприємства за моделями діагностики банкрутства

Модель	Показник	Результат
Z-показник за моделлю Альтмана 1983 року	3,40	Низька ймовірність банкрутства
Z-показник за моделлю Спрінгейта	8,96	Низька ймовірність банкрутства
Z-показник за моделлю Ліса	0,11	Низька загроза банкрутства
Z-показник за моделлю Терещенка О.О.	1,53	Фінансова стійкість порушена
Z-показник за моделлю Матвійчука А.В.	10,11	Задовільний фінансовий стан
R-модель Іркутської економічної академії	0,78	Імовірність банкрутства мінімальна

*Розраховано автором за результатами власних досліджень.

Співставивши ці дослідження на основі дискримінантного аналізу та офіційний аудиторський висновок, можна зазначити, що найбільш оптимальною моделлю прогнозування банкрутства є модель Терещенка О.О.

Саме результати даної моделі відповідають заключенню аудиторського висновку. Ця оптимальність зумовлена тим, що модель О.О. Терещенка має значні переваги над традиційними методиками:

- модель є зручною в застосуванні;
- розроблена на використанні вітчизняних статистичних даних;
- враховується сучасна міжнародна практика;
- за рахунок використання різноманітних модифікацій базової моделі до підприємств різних видів діяльності вирішує проблему критичних значень показників;
- враховує галузеві особливості підприємства.

Підбиваючи підсумок, необхідно зазначити, що моделі багатofакторного аналізу ймовірності банкрутства, розроблені іноземними фахівцями, є досить ефективними і часто використовуються за кордоном.

Але в Україні вони застосовуються дуже рідко, що пов'язано з такими труднощами:

- 1) відсутністю достатніх коштів для закупівлі та адаптації західних методик до вітчизняних умов господарювання;
- 2) недостатнім рівнем об'єктивності показників, які відображаються підприємствами у фінансовій звітності (проблематика подвійної бухгалтерії).
- 3) часова невідповідність, яка передбачає застосування моделі в тому часі, в якому вона розроблена;
- 4) невідповідність методики визначення параметрів моделі, яка потребує точного дотримання методичних прийомів оцінки показників, що були розроблені автором моделі.

Основним недоліком використання вищеподаних методів є те, що всі вони як інформаційну базу використовують зовнішню звітність підприємства.

3.3. Розробка моделі прогнозування для підприємства ТОВ «КОМФІТРЕЙД»

X_1	X_2	X_3	Y
2,25	9,9	6,09	7,49
4,42	11,54	7,49	10,64
6,08	13,73	8,46	11,44
8,65	14,26	8,59	13,24
10,64	14,91	10,43	16,99
13,29	17,02	10,52	16,57
15,95	18,84	11,65	21,07
18,25	20,06	13,55	23,23
21,1	21,71	13,67	27,37
22,67	22,31	14,33	27,12
24,99	22,39	13,95	29,42
26	24,5	16,34	32,43

Рис. 3.10. Початкові дані для розрахунку

Після введення вихідних даних в EXCEL, розраховуються середнє значення, дисперсія, стандартне відхилення та об'єм вибірки.

Середні			
14,52	17,60	11,26	19,75
дисперсії			
61,82571	20,57817	9,234891	61,91594
Стандартні відхилення			
7,862933	4,536317	3,038896	7,868668
Об'єм		n =	12

Рис. 3.11. Розрахунки

Наступний крок, це стандартизування коефіцієнтів регресії. Вони показують, на скільки одиниць зміниться в середньому результат, якщо відповідний фактор зміниться на одну одиницю при незмінному середньому рівні інших факторів. Гідність стандартизованих коефіцієнтів регресії на відміну від коефіцієнтів «чистої» регресії. Порівнюючи між собою стандартизовані коефіцієнти регресії можна ранжувати чинники по силі їх впливу на результат. Стандартизуємо коефіцієнти та аналогічно розраховуємо середнє значення, дисперсія, стандартне відхилення.

Стандартизовані			
Z_1	Z_2	Z_3	W
$= (x_{i1} - \bar{x}_1) / \text{ст_откл}_1$		$-1,6$	$= (y_i - \bar{y}) / \text{ст_откл}_Y$
-1,28504	-1,3353345	-1,23921	-1,15786
-1,07392	-0,8525639	-0,92002	-1,05619
-0,74707	-0,7357291	-0,87724	-0,82744
-0,49398	-0,592441	-0,27175	-0,35086
-0,15696	-0,1273059	-0,24214	-0,40424
0,181336	0,27390063	0,129707	0,167648
0,473848	0,54284129	0,754934	0,442154
0,836308	0,90657252	0,794422	0,968292
1,035979	1,03883842	1,011606	0,93652
1,331034	1,05647387	0,886561	1,228819
1,459485	1,52160895	1,673031	1,611348
Середні			
0	0	0	0
дисперсії			
1	1	1	1
Стандартні відхилення			
1	1	1	1
матриця Z			матриця W

Рис. 3.12. Стандартизування коефіцієнтів регресії

Найповніше дослідити мультиколінеарність можна з допомогою алгоритму Фаррара — Глобера.

Кореляційна матриця R			матриця R_y
$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);\text{даблю})/J29$
$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);\text{даблю})/J29$
$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);3)/J29$	$=\text{МУМНОЖ}(\text{ТРАНСП}(3);\text{даблю})/J29$
Критерій Фаррара-Глобера			
$C^2_{\text{набл}} =$	$= -\text{ABS}((n-1) - (2*3+1)/6) * \text{LN}(\text{МОПРЕД}(R0))$	$C^2_{\text{кр}} =$	7,8
Висновок	Мультиколінеарність є		

Рис. 3.13. Перевірка на мультиколінеарність

Порівнюємо наш результат з табличним значенням та бачимо, що у векторі факторів є присутня мультиколінеарність.

Щоб усунути мультиколінеарність, знаходимо обернену матрицю, матрицю частних коефіцієнтів кореляції та розраховуємо матрицю кр.Стьюдента.

Зворотна матриця R^{-1}			Матриця частних коефіцієнтів кореляції		
=МОБР(R0)	=МОБР(R0)	=МОБР(R0)	1	=AE18/КОРЕНЬ(AD18*AE19)	=AF18/КОРЕНЬ(AD18*AE19)
=МОБР(R0)	=МОБР(R0)	=МОБР(R0)	1	=AF19/КОРЕНЬ(AE19*AE18)	=AF19/КОРЕНЬ(AE19*AE18)
=МОБР(R0)	=МОБР(R0)	=МОБР(R0)	1		
Матриця значень кр. Стьюдента кореляції			Наявність мультиколінеарності коефіцієнтів кореляції		
	=AI18/КОРЕНЬ(1-AI18^2)*КОЕ	=AJ18/КОРЕНЬ(1-AJ18^2)*КОРЕНЬ(n-4)	1		0
		=AJ19/КОРЕНЬ(1-AJ19^2)*КОРЕНЬ(n-4)			1
t _{кр} =	=СТЮДРАСПОБР(0,05;12-4)				

Рис. 3.14. Знаходження фактора для усунення

За нашими підрахунками, можемо чітко сказати, що для усунення мультиколінеарності потрібно відкинути фактор X 1.

Початкові дані				Стандартизовані		
	X 2	X 3	Y	Z2	Z3	W
1	9,9	6,09	7,49	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	11,54	7,49	10,64	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	13,73	8,46	11,44	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	14,26	8,59	13,24	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	14,91	10,43	16,99	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	17,02	10,52	16,57	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	18,84	11,65	21,07	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	20,06	13,55	23,23	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	21,71	13,67	27,37	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	22,31	14,33	27,12	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	22,39	13,95	29,42	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
1	24,5	16,34	32,43	= (икс2-ср_x2)/откл_x2	= (икс2-ср_x3)/откл_x3	= (игрик-сру)/откл_y
матриця XX				матриця ZZ		

Рис. 3.15. Усунення мультиколінеарності

Проводимо аналогічну процедуру не враховуючи відкинутий фактор X 1.

матриця нормальної системи				рішення системи	
R		R_y		α_2 =	=МУМНОЖ(МОБР(R0);Ry)
=МУМНОЖ(ТРАНСП(33);33)/n	=МУМНОЖ(ТРАНСП(33);33)/n	=МУМНОЖ(ТРАНСП(33);даблю)/n	=МУМНОЖ(ТРАНСП(33);даблю)/n	α_3 =	=МУМНОЖ(МОБР(R0);Ry)
=МУМНОЖ(ТРАНСП(33);33)/n	=МУМНОЖ(ТРАНСП(33);33)/n	=МУМНОЖ(ТРАНСП(33);даблю)/n	=МУМНОЖ(ТРАНСП(33);даблю)/n		

Рис. 3.16. Кореляційна модель

Після цього розраховуємо матрицю нормальної системи та рішення систем та підставляємо дані у рівняння.

$$a_i = a_i \cdot \frac{\sigma_y}{\sigma_i}$$

a0	=срy-BE12*ср_х2-BE13*ср_х3
a2	=BE12*(откл_y/откл_х2)
a3	=BE13*(откл_y/откл_х3)

$$y = 7,74 + 1,53 x_2 - 0,81 x_3$$

Рис. 3.17. Кореляційна модель

Перед тим, як перевірити наявність автокореляційних залишків, необхідно порівняти теоретичні та статистичними значення.

Y	Y^	D _i	Y	Y^	D _i
7,49	17,9539	-10,464	=K6	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK6-BL6
10,64	19,3253	-8,6853	=K7	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK7-BL7
11,44	21,8901	-10,45	=K8	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK8-BL8
13,24	22,5963	-9,3563	=K9	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK9-BL9
16,99	22,0918	-5,1018	=K10	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK10-BL10
16,57	25,2517	-8,6817	=K11	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK11-BL11
21,07	27,119	-6,049	=K12	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK12-BL12
23,23	27,439	-4,209	=K13	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK13-BL13
27,37	29,8696	-2,4996	=K14	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK14-BL14
27,12	30,2508	-3,1308	=K15	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK15-BL15
29,42	30,6833	-1,2633	=K16	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK16-BL16
32,43	31,9675	0,46252	=K17	=\$BE\$24+\$BE\$25*икс2+\$BE\$26*икс3	=BK17-BL17

для залишків:		для залишків:	
середнє	-5,7857	середнє	=СРЗНАЧ(ВМ6:ВМ17)
дисперсія	12,7957	дисперсія	=ДИСПР(ВМ6:ВМ17)
ст. відх.	3,57711	ст. відх.	=КОРЕНЬ(ВМ24)

Рис. 3.18. Порівняння значень

Для перевірки наявності автокореляції залишків ми застосуємо критерій Дарбіна-Уотсона.

лаг1	D i	лаг1	D i
D i	-10,46	D i	=BK6-BL6
-10,46	-8,685	=BK6-BL6	=BK7-BL7
-8,685	-10,45	=BK7-BL7	=BK8-BL8
-10,45	-9,356	=BK8-BL8	=BK9-BL9
-9,356	-5,102	=BK9-BL9	=BK10-BL10
-5,102	-8,682	=BK10-BL10	=BK11-BL11
-8,682	-6,049	=BK11-BL11	=BK12-BL12
-6,049	-4,209	=BK12-BL12	=BK13-BL13
-4,209	-2,5	=BK13-BL13	=BK14-BL14
-2,5	-3,131	=BK14-BL14	=BK15-BL15
-3,131	-1,263	=BK15-BL15	=BK16-BL16
-1,263	0,4625	=BK16-BL16	=BK17-BL17
0,4625		=BK17-BL17	

Коефіцієнт автокореляції	Коефіцієнт автокореляції
0,804454297	=КОРРЕЛ(BS7:BS17;BT7:BT17)

Рис. 3.19. Знаходження коефіцієнту автокореляції

За даними, які представлені у рис. 3.19, побудуємо графік залишків.

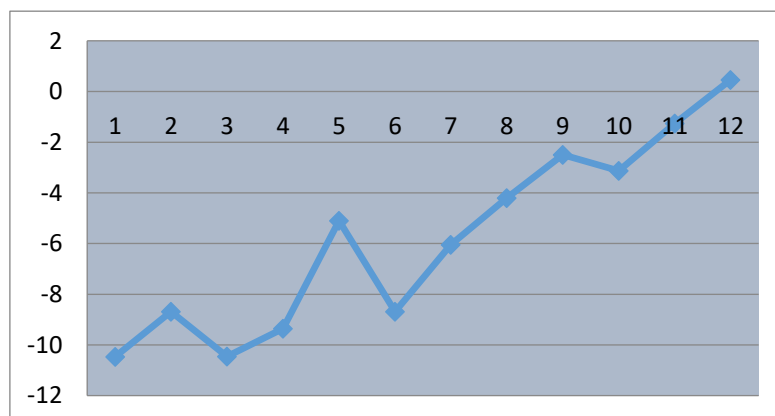

Рис. 3.20. Знаходження коефіцієнту автокореляції

Наведені співвідношення показують, що існують області, в яких застосування критерію Дарбіна-Уотсона не може дати певних результатів, про що вже було сказано. Верхні та нижні межі критерію DW визначають межі цієї області для різних розмірів вибірки, заданої кількості пояснювальних змінних та певного рівня значущості.

Шкалу визначення наявності автокореляції на основі порівняння фактично розрахованого критерію Дарбіна-Уотсона та його критичних значень зображено на рис. 3.20.

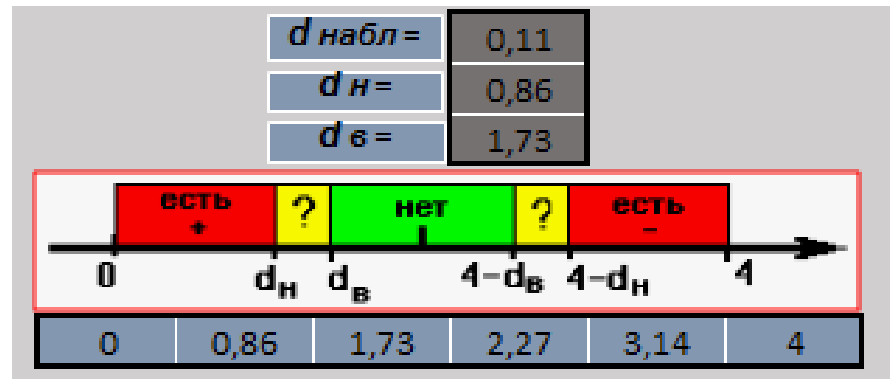

Рис. 3.21. Шкала визначення наявності автокореляції

Завдяки шкалі ми можемо бачити, що автокореляція є, вона позитивна та дорівнює 0,804454297.

Робимо перевірку адекватності кореляційної моделі за критерієм Фішера. Значення критерію Фішера, можна розрахувати через коефіцієнт детермінації. А також знайдемо k_1 , k_2 – кількості ступенів вільності.

Коефіцієнт множинної детермінації R^2		=СУММПРОИЗВ(BE12:BE13;BB12:BB13)
Коефіцієнт множинної кореляції R		=КОРЕНЬ(CI6)
числа ступенів свободи	$k_1 =$	=3-1
	$k_2 =$	=12-1

Рис. 3.22. Перевірка адекватності кореляційної моделі за критерієм Фішера.

Критерій Фішера для регресійної моделі відображає, наскільки добре ця модель пояснює загальну дисперсію залежною змінною. Для цього ми виконаємо порівняння отриманого значення F та табличного F значення.

Критерій Фішера:	
$F_{набл} =$	3,789668
$F_{крит} =$	2,982297957
$F_{набл} =$	$=C16/(1-C16)*C111/C110$
$F_{крит} =$	$=FРАСПОБР(0,05;C110;C111)$

Рис. 3.23. Критерій Фішера.

Отримавши дані можна зробити висновок. За критерієм Фішера кореляційна модель адекватно низька. За умовою $F_{крит} < F_{набл} < 100$.

Наступним необхідним кроком буде оцінка впливу окремих факторів на результуючий фактор Y . Для цього підставимо стандартизовані коефіцієнти регресії вони вкажуть нам, на скільки сигм зміниться в середньому результат та знайдемо приватні коефіцієнти детермінації.

Коефіцієнти стандартизовані регресії	α_2	α_3
	0,88342	-0,815523507
Приватні коефіцієнти детермінації	d_2	d_3
	0,872041	-1,201694209

Рис. 3.24. Оцінка впливу окремих факторів на результуючий фактор Y .

Провівши розрахунки зазначимо, що на результуючий фактор Y більший вплив робить фактор X_1 .

Прогнозування означає знаходження інтервалів прогнозу. Оскільки моделі тенденцій по суті є моделі регресії, в яких в якості пояснюватиме змінної використовується фактор часу, то інтервали прогнозу по трендовим моделям можуть бути дані так само, як і за моделлю регресії. У рис. 3.25 знаходимо прогноз для Y .

Прогноз для Y
$=BE24+BE25*икс2+BE26*икс3$
Y_p
19,32529

Рис. 3.25. Розрахунок прогнозу Y

Повертаємо двостороннє зворотнє t-розподілу Стюдента та вписуємо стандартне відхилення.

$t(g,k)=$	<code>=СТЬЮДРАСПОБР(0,95;n-2)</code>	S	<code>=BM25</code>
$t(g,k)=$	0,064298146	S	3,577110165

Рис. 3.26. Розрахунок t-розподілу Стюдента та стандартного відхилення

Для розрахунку дисперсії необхідний останній розрахунок. Для цього нам знадобиться функція МУМНОЖ, яка повертає матричний добуток двох масивів.

<code>=1+МУМНОЖ(МУМНОЖ(хр;МОБР(МУМНОЖ(ТРАНСП(АN6:AP17);AN6:AP17)));ТРАНСП(хр))</code>	D Y_p =	<code>=CO10*CQ10*КОРЕНЬ(CN12)</code>
2,770550997	D Y_p =	0,382836944

Рис. 3.27. Знаходження дисперсії

Для перевірки нашого прогнозу Y, розрахуємо довірчий інтервал.

		Прогноз для Y	
X2	X3	Y_p	
28,14	16,45	19,32528954	
S		Довірчий інтервал для прогнозу	
3,577110165			
D Y_p =	0,382836944	<code>=CT7-CQ12</code>	<code>≤ Y_p ≤</code> <code>=CT7+CQ12</code>
		18,9424526	19,70812648

Рис. 3.28. Пошук довірливого інтервалу для прогнозу

Таким чином, можна стверджувати, що з довірчою ймовірністю $\alpha = 0,95$ прогнозне значення фактора 19,32529 буде належати статистично обґрунтованому інтервалу.

За отриманими підрахунками можна зробити прогноз, що у наступному торговому місяці ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД» отримає приблизно 1932529,00 грн. прибутку.

3.4. Шляхи удосконалення антикризового управління на підприємстві ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»

Окрім базових інструментів та методів здійснення оцінки існуючого стану антикризового фінансового управління, необхідно брати до уваги систему засобів для оцінювання безпосередніх ознак фінансової кризи на ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД».

План фінансового оздоровлення підприємства ґрунтувався на таких основних принципах:

1. В короткостроковій перспективі - відновлення платоспроможності. Це найбільш невідкладна і складна задача в системі антикризового фінансового управління підприємством. У ряді випадків реалізація тільки цього завдання дозволяє припинити поглиблення фінансової кризи та отримати необхідний запас часу для реалізації інших антикризових заходів. Разом з тим, необхідно пам'ятати, що порушення платоспроможності - це лише один із зовнішніх симптомів прояву фінансових криз підприємства.

2. В середньостроковій перспективі - вихід на рентабельний режим роботи. Реалізація цього завдання здійснюється шляхом поетапної структурної перебудови всієї фінансової діяльності підприємства.

3. В довгостроковому плані - забезпечення зростання рентабельності підприємства та збільшення прибутків для погашення простроченої заборгованості.

Наші рекомендації для підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»: можлива введена процедура спостереження і призначений тимчасовий керуючий. У його повноваження будуть входити заходи щодо відновлення платоспроможності підприємства-боржника та подальшого здійснення його діяльності. Всі ці заходи керуючий здійснює згідно з планом, прийнятим зборами кредиторів. Для ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД» були зроблені наступні антикризові заходи:

1. Контроль за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості;
2. Проведення організаційно-технічних заходів - посилення трудової дисципліни. Введення персональної відповідальності за шлюб в разі порушення технологічного режиму. Міра необхідна, так як дозволяє направлено контролювати ре-

зультати діяльності конкретного менеджера, підвищується відповідальність на місцях.

3. Розробка системи договорів з замовниками, яка передбачає гнучкі умовами поставки та оплати. Наприклад, невеликі знижки за передоплатою, або в разі великих замовлень.

4. Пошук постачальників з найбільш вигідними умовами поставки товарів і оплати, проведення тендерів на поставку товарів;

5. Посилення контролю за використанням бюджетів;

6. Посилення контролю за виконанням планів.

В процесі проведення антикризових заходів ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД»: основна роль в системі управління підприємством відводило широкому використанню внутрішніх механізмів фінансової стабілізації. Серед найбільш ефективних заходів виділимо наступні:

1. Оптимізації цінової політики підприємства;

2. Скорочення суми постійних витрат (скорочення управлінського персоналу, витрат на поточний ремонт та інше);

3. Зниження рівня змінних витрат (скорочення виробничого персоналу основних і допоміжних підрозділів; підвищення продуктивності праці та інше);

4. Відмови від зовнішніх соціальних та інших програм підприємства, що фінансуються за рахунок його прибутку.

Таким чином комплекс антикризових заходів зможе охопити одразу кілька сфер: сферу маркетингу, продажу, управління витратами, управління запасами, управління дебіторською заборгованістю, кредиторською заборгованістю, управління.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Антикризове управління в широкому розумінні являє собою збереження і зміцнення конкурентного становища підприємства. Вирішення першого завдання антикризового управління – запобігання кризі підприємства - вимагає всебічного підходу до аналізу і вирішення виникаючих проблем. В цьому випадку антикризове управління застосовується на будь-якому підприємстві незалежно від його економічного становища.

Вирішення другого завдання антикризового управління – подолання кризи – завжди носить специфічний характер і залежить від особливостей підприємства, його специфіки, галузі діяльності тощо. Тому антикризове управління у вузькому сенсі можна визначити як запобігання банкрутства підприємства та відновлення його платоспроможності.

2. У другому розділі розглянуто характеристику господарської діяльності та внутрішнього середовища підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД». Провівши порівняльний аналіз за 2018-2019 роки на основі фінансової звітності підприємства, зазначено, що підприємство має тенденцію зростання прибутку. А від всієї діяльності у 2019 році підприємство отримало чистий прибуток на суму 41540 тис. грн. Якщо порівняти з 2018 роком, то спостерігається збільшення чистого прибутку на суму 8804 тис. грн., або на 27%.

3. Досліджено комплексну оцінку фінансового стану підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД». По розрахункам проведеного аналізу підсумуємо, що:

- підприємство збільшує об'єм виробничо-господарської діяльності;
- структура активів підприємства достатньо оптимальна, що свідчить про стійкий фінансовий стан;
- за аналізований період спостерігається тенденція рівномірного збільшення величини всіх груп активів.

Таким чином, результати аналізу основних показників фінансово-економічної діяльності підприємства протягом двох років свідчать про задовільне становище підприємства.

Досліджено, що підприємство ТОВ «Комфі Трейд» є досить рентабельним, тобто порівняно ефективно працює та використовує свої ресурси.

4. У третьому розділі проаналізовано загрози фінансової кризи підприємства ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД» відповідно до моделей «Z-рахунку» Е. Альтмана, Спрінгейта, Ліса, Терещенка О.О., Матвійчука А.В та російської R-моделі. На підставі аналізу отриманих результатів та офіційного аудиторського висновку, зазначено, що найбільш оптимальною моделлю прогнозування банкрутства є модель Терещенка О.О. Лише результат за моделлю Терещенка О.О вказує, що фінансова стійкість підприємства порушена. Ця оптимальність зумовлена тим, що модель О.О. Терещенка має значні переваги над традиційними методиками:

- модель є зручною в застосуванні;
- розроблена на використанні вітчизняних статистичних даних;
- враховується сучасна міжнародна практика;
- за рахунок використання різноманітних модифікацій базової моделі до підприємств різних видів діяльності вирішує проблему критичних значень показників;
- враховує галузеві особливості підприємства.

5. Розроблено модель прогнозування прибутку для підприємства ТОВ «Комфі Трейд» на підставі аналізу даних за попередні два роки. Ця модель ухвалена у фінансовому відділі і рекомендована до застосування.

ДОДАТКИ

Виписка з Єдиного державного реєстру

ВИПИСКА
з Єдиного державного реєстру юридичних осіб,
фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
"КОМФІ ТРЕЙД"

Ідентифікаційний код юридичної особи:
36962487

Місцезнаходження юридичної особи:
49100, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., МІСТО ДНІПРО, БУЛЬВАР СЛАВИ,
БУДИНОК 6 В, КІМНАТА 413

Дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань:
18.02.2010, 1 224 102 0000 048892

Прізвище, ім'я та по батькові осіб, які мають право вчиняти юридичні дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори, та наявність обмежень щодо представництва від імені юридичної особи або фізичної особи-підприємця:
ХИЖНЯК ІГОР ВІТАЛІЙОВИЧ (БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ) - керівник

Прізвище, ім'я та по батькові осіб, які мають право очитати юридичні дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори, та повнотність обмежень щодо представництва від імені юридичної особи або фізичної особи-підписанта:

МЕЛЕШЕНКО ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА

Дата та номер запису про взяття на облік, назва та ідентифікаційні коди органів статистики, Міндоходів, Пенсійного фонду України, в яких юридична особа перебуває на обліку:

19.02.2010, ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАТИСТИКИ,
21600000

19.02.2010, 10100, ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ОФІСУ ВЕЛИКИХ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ, 40980025 (дані про взяття на облік як платника податків)

22.02.2010, 04030337724, ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ОФІСУ ВЕЛИКИХ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ, 40980025 (дані про взяття на облік як платника єдиного внеску)

Не підлягає постановці на облік в ПЕНСІЙНОМУ ФОНДІ УКРАЇНИ у зв'язку з прийняттям Закону України від 04.07.2013 № 406-VII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи"

Дані про основний вид економічної діяльності:

47.43 Роздрібна торгівля в спеціалізованих магазинах електронною апаратурою побутового призначення для приймання, запису, відтворення звуку й зображення

Дані про реєстраційний номер платника єдиного внеску:

04030337724

Клас професійного ризику виробництва платника єдиного внеску за основним видом його економічної діяльності:

5

Дата та час видачі виписки:

13.06.2017 16:07:43

Внесено до реєстру:

Сформовано документ:

РАЙСЬКА Т.М.

РАЙСЬКА Т.М.

Форма №2. Звіт про фінансові результати за 2018 р.

Форма №2 Код за ДКУД 801003			
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 081 108	895 044
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(652 840)	-(282 505)
Валовий :			
прибуток	2090	382 547	237 645
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	41 489	13 420
Адміністративні витрати	2130	(23 775)	(5 854)
Витрати на збут	2150	(96 780)	(17 934)
Інші операційні витрати	2180	(13 210)	(59 520)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	360 760	104 730
збиток	2195	-	-
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	91	0
Інші доходи	2240	-	-
Фінансові витрати	2250	(15 150)	-
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	(830)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	127 755	79 830
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(24 750)	(11 550)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	32 736	22 760
збиток	2355	-	-
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	32 736	22 760
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	19 514	15 534
Витрати на оплату праці	2505	92 232	72 897
Відрахування на соціальні заходи	2510	21 887	13 843
Амортизація	2515	16 580	7 740
Інші операційні витрати	2520	117 317	68 577
Разом	2550	267 530	178 598
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Форма №2.Звіт про фінансові результати за 2019 р.

		Форма №2	Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ				
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 423 130	1 081 108	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(759 640)	(652 840)	
Валовий :		635 751		
прибуток	2090	573 490	382 547	
збиток	2095	-	-	
Інші операційні доходи	2120	62 234	41 489	
Адміністративні витрати	2130	(4 755)	(23 775)	
Витрати на збут	2150	(19 356)	(96 780)	
Інші операційні витрати	2180	(2 642)	(13 210)	
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	575 048	360 760	
збиток	2195	-	-	
Доход від участі в капіталі	2200	-	-	
Інші фінансові доходи	2220	3	91	
Інші доходи	2240	-	-	
Фінансові витрати	2250	(20 200)	(15 150)	
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-	
Інші витрати	2270	-	-	
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	255 510	127 755	
збиток	2295	-	-	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(41 250)	(24 750)	
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350	68 670	32 736	
збиток	2355	-	-	
II. СУКУПНИЙ ДОХІД				
Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-	
Накопичені курсові різниці	2410	-	-	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-	
Інший сукупний дохід	2445	-	-	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-	
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-	
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	103 005	32 736	
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ				
Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Матеріальні затрати	2500	27 320	19 514	
Витрати на оплату праці	2505	129 124	92 232	
Відрахування на соціальні заходи	2510	30 641	21 887	
Амортизація	2515	23212	16 580	
Інші операційні витрати	2520	164 243	117 317	
Разом	2550	374 542	267 530	
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ				
Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-	
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-	
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	

Форма №1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2018 р.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2019 р.			
		Форма № 1	Код за ДКУД 1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	424	8320
первісна вартість	1001	547	15787
накопичена амортизація	1002	(123)	(7458)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	704
Основні засоби	1010	7 291	126 837
первісна вартість	1011	10 817	206 731
знос	1012	(3 526)	(85659)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	133	4174
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	7 848	362 390
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	16 167	484 890
Виробничі запаси	1101	160	5332
Товари	1104	16 008	479 558
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	36 476	853 694
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	788	7816
з бюджетом	1135	1 970	6835
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	2837
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	25	332
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	137	7336
Готівка	1166	-	3501,36
Рахунки в банках	1167	137	7333
Витрати майбутніх періодів	1170	1	456
Інші оборотні активи	1190	1	22
Усього за розділом II	1195	55 566	1 860 830
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	63 414	2 223 220
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1	15
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	18 705	134 659
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	18 706	134 674
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	42 114	137 896
розрахунками з бюджетом	1620	1 623	921
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 546	-
розрахунками зі страхування	1625	79	977
розрахунками з оплати праці	1630	379	3831
Поточні забезпечення	1660	-	1018
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	513	4876
Усього за розділом III	1695	44 708	149 371
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	63 414	284 045

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2019 р.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2020 р.			
		Форма № 1	Код за ДКУД 1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	8320	13252
первісна вартість	1001	15787	38462
накопичена амортизація	1002	(7458)	(25 200)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	704	3619
Основні засоби	1010	126 837	205 499
первісна вартість	1011	206 731	449 726
знос	1012	(85659)	(177 240)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	4174	10142
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	362 390	715 290
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	484 890	665 813
Виробничі запаси	1101	5332	8317
Товари	1104	479 558	657 496
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	853 694	1 178 968
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7816	11631
з бюджетом	1135	6835	2980
у тому числі з податку на прибуток	1136	2837	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	332	515
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	7336	10769
Готівка	1166	3501,36	-
Рахунки в банках	1167	7333	10764
Витрати майбутніх періодів	1170	456	7348
Інші оборотні активи	1190	22	34
Усього за розділом II	1195	1 860 830	2 587 240
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 223 220	3 302 530
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15	22
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	134 659	176 192
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	134 674	176 214
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	137 896	187 149
розрахунками з бюджетом	1620	921	2772
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	2194
розрахунками зі страхування	1625	977	1176
розрахунками з оплати праці	1630	3831	4350
Поточні забезпечення	1660	1018	1340
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4876	21 530
Усього за розділом III	1695	149 371	220 300
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	284 045	396 514

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антикризове управління: Підручник / Під ред. Е.М. Короткова. – ІН-ФРА-М, 2001. – 432 с.
2. Балабанов І.Т. Основи фінансового менеджменту / І.Т. Балабанов. – Фінанси і статистика, 2000. – 528 с.
3. Банкрутство в Україні. Збірник нормативних документів. – К.: НКНТ, 2004.
4. Бланк Й.А. Стратегія і тактика управління фінансами / Й.А. Бланк. – К.: ІТЕМ ЛТД, АДЕФ-Україна, 1996.
5. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту / Є.Брігхем. – К.: Молодь, 1997.
6. Василенко В.А. Ситуаційне й операційне управління в системі менеджменту: Навчальний посібник / В.А.Василенко, І.Є.Мірошник. – МГІУ, 2002.
7. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством / В.О. Василенко – К.: ЦУЛ, 2003.
8. Велш Глен А., Шорт Деніел Г. Основи фінансового обліку / Пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. – К.: Основи, 1997.
9. Є.П. Маркетингові дослідження: теорія методологія і практика. Підручник / Є.П. Голубков. – М.: ДиС, 2008. 80 с.
10. Господарський кодекс України. – Харків: Одісей, 2004.
11. Деренська Я.М. Оцінка інвестиційної привабливості виробничих ланок промисловості / Я.М. Деренська // Технічний прогрес і ефективність: Вісник Харківського політехнічного інституту. – 1999. – №90, – С. 7-11.
12. Джулій Л.В. Особливості організації фінансового аналізу на підприємствах в сучасних економічних умовах / Л.В. Джулій, С.В. Годнева // Вісник технологічного університету Поділля. – №5. – 2003. – С. 223-227.
13. Донцова Л.В. Аналіз фінансової звітності / Л.В. Донцова, Н.А. Никифорова, 2006. – 368 с.

14. Жданов В.В. Антикризова діагностика організації / В.В. Жданов // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2011. – 123 с.
15. Захарченко В.О. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємства / В.О. Захарченко, С.І. Сучасна // Фінанси підприємств. – 2005. – №2. – С.137-144.
16. Квасовській О. Аналіз практики використання зарубіжних методик (моделей) прогнозування ймовірності банкрутства підприємств / О. Квасовській, Г. Островська // Галицький економічний вісник. – 2011. – №2 (31). – С. 99-111.
17. Кирич Н.Б. Антикризова стратегія – умова стабільного розвитку підприємства / Н.Б. Кирич, Н.Є. Юрик // Сталий розвиток економіки, 2010.
18. Клічук О.Р. Моделювання прийняття оптимальних управлінських рішень сучасним програмним забезпеченням «Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі» / О.Р. Клічук // Проблеми науки, практики та освіти: 3б. наук, праць VIII Міжнар. наук.-практ. конф. – Київ. – С. 123-125.
19. Кнейслер О.В. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / О.В. Кнейслер. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 240 с.
20. Коваленко О.В. Деякі аспекти сучасного Антикризowego управління підприємствами / О.В. Коваленко // Економіка і управління. – 2013. – № 4. – С. 41-46.
21. Ковальов В.В, Фінансовий аналіз: Управління капіталом. Вибір інвестицій. Аналіз звітності / В.В. Ковальов. – М.: Фінанси і статистика, 1998.
22. Оцінка процесу управління як передумови Підвищення ефективності управління виробництвом / В. Копитова // Економіка: проблеми теорії та практики: 3б. наук. пр. – Дніпропетровськ: ДНУ. – 2002. – Вип. 124. – С. 88-93.
23. Коюда О.П. Визначення інвестиційної привабливості підприємств / О.П. Коюда // Економіка: проблеми теорії та практики: 3б, наук, праць. –

- Дніпропетровськ: ДНУ. – 2003. – Вип. 175. – С. 154-162.
24. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методичні засади та практичний інструментарій / Л.О. Лігоненко. – КНТЕУ, 2001.
 25. Любушина Н.П., Ляшева В.Б. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия: Навч. посібник для вузів / Під ред. проф. Н.П. Любушина. – М.: ЮНІТІ -ДАНА, 2000.
 26. Майборогія О.В. Аналіз фінансових потоків промислових підприємств / О.В. Майборогія // Економіка розвитку. – 2004. – №4 (32). – С. 93-97.
 27. Недосекин А.О. Анализ риска банкротства предприятия с применением нечетких множеств А.О. Недосекин, О.Б. Максимов // Вопросы анализа риска. – 1999. – №2-3.
 28. Покропивний С.Ф. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник / С.Ф. Покропивний, В.М. Колот. – К.: К.НЕУ, 1998.
 29. Сметанюк О.А. Алгоритм визначення антикризових заходів на основі результатів діагностики фінансового стану підприємства / О.А. Сметанюк // Вісник Сум ДУ. Серія Економіка. – 2007. – №1. – С. 163-168.
 30. Стратегія і тактика антикризового управління фірмою / Под ред. А.П. Градов, Б.І. Кузін. – СПб.: Спеціальна література, 2006. – 512с.
 31. Сугонятко О.А. Аналіз фінансового стану підприємств та шляхи його оздоровлення / О.А. Сугонятко // Фінанси України, 2001. – №3. – С. 42-45.
 32. Телін С.В. Антикризове управління - превентивний захід попередження банкрутства / С.В. Телін // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності, 2013. – Вип. 1. – С. 111.
 33. Теорія і практика антикризового управління / С.Г. Беляєва, В.І. Кошкіна та ін. – М.: Закон і право: ЮНИТИ, 2005. – 469 с.
 34. Терещенко О.О. Антикризовий фінансовий менеджмент - "Вимоги нової економіки" / О.О. Терещенко // Ринок цінних паперів: Вісник державної

- комісії з цінних паперів. – 2004. – № 9. – 300 с.
35. Тріфілова А.А. Оцінка ефективності інноваційного розвитку підприємства / А.А. Тріфілова. – М.: Фінанси і статистика, 2005. – 304 с.
 36. Туріло А.М. Оцінка вартості підприємства в системі фінансово-економічної стратегії його розвитку / А.М. Туріло // Фінанси України. – 2009. – №5. – С. 95-100.
 37. Управління персоналом: Підручник для вузів / Під ред. Т.Ю. Базарова, Б.Л. Єрьоміна. – М.: Банки і біржі, ЮНИТИ, 1999. – 423с.
 38. Уткін Е.А. Антикризове управління / Е.А. Уткін. – М.: Асоціація авторів і видавців «Тандем», Вид-во ЕКМОС, 1997. – 400 с.
 39. Ушакова І. Аналіз фінансового стану підприємства / І. Ушакова, О. Ястремська // Бізнес Інформ. – 2004. – №21. – С.75-78.
 40. Фатхутдінов Р.А. Виробничий менеджмент : Підручник для вузів. М.: Банки і біржі ЮНИТИ, 1997.
 41. Федоровський В. Що приводить до банкрутства? / В. Федоровський // Діло. – 2005. – №18. – С. 11.
 42. Фомин Я.А. Диагностика кризисного состояния предприятия: Учеб. пос. / Я.А. Фомин. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003.
 43. Хандій О.О. Антикризові інструменти управління підприємством: Практичні аспекти реалізації / О.О. Хандій // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 4. – С. 186-192.
 44. Хотомлянский А. Комплексная оценка финансового состояния предприятия на основе использования матричных моделей / А. Хотомлянский, Т Черната, А Северина // Економіка України. – 2003. – №3. – С. 35-40.
 45. Шершиньова З.Є. Антикризова програма підприємства: методичні основи розробки та організація виконання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2010_2_1/140-144.pdf.

46. Шилова О.Ю. Розроблення антикризової програми підприємства в умовах інноваційного шляху розвитку / О.Ю. Шилова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 4. – С. 173-180. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Mimi_2013_4_18.pdf.
47. Ястремська О.М. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства: проблема вибору / О.М. Ястремська, А.С. Попов // Вісник Харківського університету. Серія «Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених м. Харкова». – 2001. – №506. – С. 135-137.